یکصد و چهارده نکته

درباره

نماز

محسن قرائتی

بسم الله الرحمن الرحیم

یکصد و چهارده نکته در باره نماز

نویسنده:

محسن قرائتی

ناشر چاپی:

مرکز فرهنگی درسهایی از قرآن

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

یکصد و چهارده نکته درباره نماز

مشخصات کتاب

سرشناسه : قرائتی، محسن، ۱۳۲۴ -

عنوان و نام پدیدآور : یکصد و چهارده نکته درباره نماز / محسن قرائتی.

وضعیت ویراست : [ویراست ۲].

مشخصات نشر : تهران: مرکز فرهنگی درسهائی از قرآن،۱۳۸۰.

مشخصات ظاهری : ۹۶ ص.؛ ۵/۱۹ × ۱۱س م.

شابک : ۲۰۰۰ ریال: ۹۶۴-۵۶۵۲-۱۲-X ؛ ۵۰۰۰ ریال : چاپ پانزدهم ۹۷۸-۹۶۴-۵۶۵۲-۱۲-۶ : ؛ ۲۰۰۰ ریال (چاپ دوم) ؛ ۲۰۰۰ ریال (چاپ پنجم) ؛ ۳۰۰۰ریال (چاپ دهم) ؛ ۳۰۰۰ ریال (چاپ یازدهم) ؛ ۳۵۰۰۰ریال (چاپ دوازدهم) ؛ ۴۰۰۰ ریال (چاپ سیزدهم) ؛ ۵۰۰۰ ریال (چاپ چهاردهم) ؛ ۵۰۰۰ ریال (چاپ شانزدهم) ؛ ۶۰۰۰ ریال (چاپ هفدهم) ؛ ۷۰۰۰ ریال (چاپ هجدهم) ؛ ۱۰۰۰۰ ریال (چاپ بیست و پنجم) ؛ ۱۷۰۰۰ ریال(چاپ سی و یکم) ؛ ۲۰۰۰۰ ریال(چاپ سی و دوم)

یادداشت : چاپ سوم: ۱۳۸۱.

یادداشت : چاپ پنجم: ۱۳۸۲.

یادداشت : چاپ دهم: ۱۳۸۵.

یادداشت : چاپ یازدهم: پاییز ۱۳۸۵.

یادداشت : چاپ دوازدهم: تابستان ۱۳۸۶.

یادداشت : چاپ سیزدهم: پاییز ۱۳۸۶.

یادداشت : چاپ چهاردهم: بهار ۱۳۸۷.

یادداشت : چاپ پانزدهم: پاییز ۱۳۸۷.

یادداشت : چاپ شانزدهم تا هجدهم: ۱۳۸۸.

یادداشت : چاپ بیست و پنجم : پاییز ۱۳۹۰.

يادداشت : چاپ سى و يكم : ١٣٩١.

يادداشت : چاپ سى و دوم : ١٣٩٢.

يادداشت : كتابنامه به صورت زيرنويس.

موضوع : نماز

رده بندى كنگره : BP١٨۶/ق ۴ى ٨ ١٣٨٠

رده بندى ديويى : ٢٩٧/٣۵٣

شماره كتابشناسى ملى : م ٧٩-٢۴٠٠۵

ص: ١

سخن ناشر

در سال ٧۵ ، تأليفات حجّت الاسلام والمسلمين « مرآز فرهنگى درسهايى از قرآن » با تأسيس

محسن قرائتى آه به صورت پراآنده توسط ناشران محترم چاپ و منتشر مى گرديد، جهت تصحيح و

پس از « تفسير نور » تكميل در اختيار اين مرآز واقع شد و بحمداللّٰه همه آنها خصوصاً مجلّدات اوّليه

بازبينى و ويراستارى در مسير نشر قرار گرفت.

نيز آه بارها توسط ستاد اقامه نماز به چاپ رسيده است، « يكصد و چهاده نكته درباره نماز » آتاب

پس از طىّ مراحلِ بازنگرى، تكميل مطالب و پاورق يها و ويراستارى نهايى، توسط اين مرآز منتشر

مى گردد.

اميد آه خوانندگان گرامى ما را از پيشنهادات و نظرات خود بهره مند نموده و مطالب خود را به

نشانى:

١۴١٨۵ ارسال نمايند. / تهران - صندوق پستى ۵٨۶

پيام حضرت آيت اللّٰه خامنه اى رهبرمعظم انقلاب اسلامى

« اقامه نماز » به اوّلین اجلاس

بسم اللّه الرّحمن الرّحیم

یکی از شایست هترین و ضروری ترین آارهائی « اقامه نماز » تشکیل مجمعی از صاحب نظران برای است آه باید در جمهوری اسلامی صورت می گرفت. زیرا بر پاداشتن نماز، نخستین ثمره و نشانه ی به مثابه تنظیم مالی جامعه « زآوه » حکومت صالحان است. و در رتبه ی بعد از آن است آه نوبت به و ریشه آن آردن فقر، ونیز امر به معروف ونهی از منکر یعنی سوق دادن به نیک یها وبازداشتن از بدی ها می رسد.

«... الذین ان مکناهم فی الارض اقامواالصلوه و اتوا الزآوه و امروا بالمعروف و نهوا عن المنکر »

اقامه نماز فقط این نیست آه صالحان، خود نماز بگذارند، این چیزی نیست آه بر تشکیل حکومت الهی متوقّف باشد، بلکه باید این ستون دین در جامعه، به پا داشته شود و همه آس با رازها و اشاره های آن آشنا و از برآات آن برخوردار گردد، درخشش معنویّت و صفایِ ذآر الهی همه آفاق

جامعه را روشن و مصفّا آند و تن ها و جان ها با هم به نماز بشتابند و در پناه آن طمأنینه و استحکام یابند.

نماز، رآن اصلی دین است و باید اصلی ترین جایگاه را در زند گی مردم داشته باشد. حیات طیّبه انسان در سایه حاآمیّت دین خدا، وقتی حاصل خواهد شد آه انسانها دلِ خود را با یادِ خدا زنده نگهدارند و به آمکِ آن بتوانند با همه جاذبه های شرّ و فساد مبارزه آنند و همه بُت ها را بشکنند و دست تطاول همه شیطا نهای درونی و بُرونی را از وجود خود قطع آنند. این ذآر و حضور دائمی فقط به برآت نماز حاصل م یشود. و نماز در حقیقت پشتوانه مستحکم و ذخیره تمام نشدنی در مبارزه ئی است آه آدمی با شیطان نفس خود آه او را به پَستی و زَبونی می آشد، و شیطان های قدرت آه با زَر و زُور، او را وادار به ذلّت و تسلیم م یآنند، همیشه و در همه حال دارد.

هیچ وسیل هئی مستحکم تر و دائمی تر از نماز برای ارتباط میان انسان با خدا نیست، مبتدی ترین انسانها رابطه خود با خدا را بوسیله نماز آغاز می آنند. برجسته ترین اولیای خدا نیز، بهشت خلوت انس خود با محبوب را در نماز م یجویند. این گنجینه ذآر و راز را هرگز پایانی نیست و هر آه با آن بیشتر آشنا شود جلوه و درخشش بیشتری در آن می یابد.

آلمات و اذآار نماز، هر یکْ خلاصه ئی است آه به بخشی از معارف دین اشاره می آند و بطور مکرّر و پی در پی آن را به یاد نمازگزار م یآورد. نمازی آه با تدبّر در معانی، و بدون سَهو و غِفلت گزارده شود، انسان را روزبروز با معارف الهی آشناتر و به آن دلبست هتر می سازد.

نورانیّت نماز، و رازها و رمزهای آن و در سهائی آه در آن گنجانیده شده، و اثر آن در ساختن فرد و جامعه چندان نیست آه بشود در مقالی آوتاه از آن سخن گفت بلکه چنان نیست آه بیخبری چون من بتواند از اعماق آن خبری آورد.

آنچه من با قلم قاصر و معرفت ناچیز خود م یگویم آن است آه مردم ما و جامعه ما، و بخصوص

جوانان ما آه اآنون بار امانت سنگینی را بر دوش گرفت هاند باید نماز را منبع قدرتی لایزال بدانند و در برابر جبه هئی آه امروز پیش روی ماست، ما را به تکیه گاه مستحکم ذآر خدا و امید و اعتماد به او، بیش از همیشه و بیش از همه، محتاج می سازد، و نماز آن سرچشمه جوشانی است آه این امید و اعتماد و قدرت معنوی را به ما م یبخشد.

نماز با حضور و با توجّه، نمازی آه از یاد و ذآر سرشار است، نمازی آه آدمی در آن با خدای خود سخن می گوید و به او دل می سپارد، نمازی آه والاترین معارف اسلام را پیوسته به انسان می آموزد، چنین نمازی انسان را از پوچی و بی هدفی و ضعف م یرهاند و اُفق زندگی را در چشمش روشن می سازد و به او همّت و اراده و هدف می بخشد، و دلِ او را از میل به آجروی و گناه و پستی نجات می دهد. از این رو است آه نماز در همه حالات، حتّی در میدان نبرد و در سخت ترین آزمایش های زندگی، اولویّت خود را از دست نمی دهد.

ص: ۲

انسان همیشه به نماز مُحتاج است، و در عرصه های خطر، محتاج تر.

حقیقت آن است آه در آار معرفی نماز آوتاهی های زیادی شده است. و نتیجه آنکه نماز هنوز جایگاه شایسته خود را، حتّی در نظام اسلامی ما، بدست نیاورده است. این مسئولیّت سنگین، بر دوش دانشوران و آشنایان به معارف اسلامی است آه نماز را به همه بخصوص به نسل جوان بهتر بشناسانند، از آودک دبستانی تا پژوهشگر دور ههای عالی، هر یک فراخور ذهن و معرفت خود، می توانند در راه شناختن نماز و رازهای آن قدم هائی بردارند، و با ناشناخته هائی آشنا شوند. حتّی عُرفای بزرگ نیز، برای سالکان وادی معرفت اَسرارالصّلوه نوشته و آموخت هاند، یعنی اعماق این اقیانوس همچنان ناشناخته و پیمودنی است.

در جامع هی ما فصل مُهمّی باید در مُعرّفی نماز در همه سطوح گشوده شود. رسانه ها و بخصوص صدا و سیما با شیو ههای گوناگون نماز را معرّفی و یادآوری آنند. همه جا و همیشه در رادیو و تلویزیون، نماز در اولویّت گذاشته شود، و شُوق ایمان و عَطَشِ یادِ خدا در دلها پدید آید. در آلاس های دروسِ دینی مدارس و دانشگاهها درس نماز جایگاه خود را بازیابد. و سخنان سنجیده و افکار بلند در بازشناسی نماز، فراهم و در معرض ذهن ودل دانشجویان و دانش آموزان گذاشته شود. فلسفه نماز و تحلیل رازها و رمزهای آن، با زبان هنر در معرض دید همگان قرار گیرد تا هر آس بقدر ظرفیّت خود از آن مُتمتّع گردد، آتاب ها و جزو هها در سطوح مختلف و از دیدگاه های گوناگون به وسیله مُحقّقان و عالمان به سِلْکِ تحریر در آید، و مایه آارهای هنری و ادبی گردد.

فَصلی نیز باید برای آسان آردن انجام نماز گشوده شود. در همه مراآز عمومی، مدارس، دانشگاه ها، آارخانه ها، سربازخانه ها، فرودگاهها، ایستگا ههای قطار، ادارات دولتی و امثال آن، جایگاه های مناسبی برای نماز پی شبینی شود. مساجد و نمازخانه ها پاآیزه و مرتّب و رغبت انگیز باشد. نماز در وقت فضیلت و به جماعت گزارده شود. در هر محیطی برجستگان و بزرگان آن بر

دیگران پیشقدم شوند و عملاً اعتنا به نماز را به دیگران بیاموزانند و خلاصه در همه جا حرآت به سمت نماز و شتافتن به نماز محسوس باشد.

با این مقدّمات، به خواست خداوند متعال و با توجّهات وادعی هی زاآیه ی حضرت ولی اللّه الاعظم روحی فداه آشور و جامعه ما به هدف های والای نماز نزدیک می شود و از برآات آن بهره می گیرد.

در پایان لازم م یدانم از فراهم آورندگان این مجمع و همه آسانی آه با وقوف بر اهمیّت نماز، در راه اقامه آن تلاش م یآنند، مخصوصاً از جناب حجهالاسلام آقای قرائتی آه دلسوزانه و عاشقانه در این راه گام برمی دارند صمیمانه تشکّر آنم و قبول حضرت حقّ تعالی را برای این آوشش های مخلصانه مسئلت نمایم.

والسلام علیکم و رحمه اللّه

« سید علی خامنه ای »

۱۳۷۰/۷/۱۶

ص: ۳

مقدّمه مؤلّف

بسم اللّه الرّحمن الرّحیم

الحمدللّه الذی جعل الصلوه قربان آل تقیّ وجعلها علَم دینه ووجه دینه و احد ارآان دینه والصّلوه والسّلام علی المصلّین من اوّل الدهر الی آخره سیّما افضلهم محمّدصلی الله علیه وآله وعلی اوصیائه سیّما اوّلهم علی بن ابیطالب الذی قتل فی حال صلوته وآخرهم المهدیّ الّذی یصلّی المسیح خلفه یوم ظهوره والسلام علی عباداللّه الصالحین الّذین ان مکنّاهم فی الارض اقاموا الصلوه.

خداوند را شکر م یآنم آه این پنجمین جزوه ای است آه درباره نماز م ینویسم. یکی در سطح آلاس های ابتدایی و یکی در سطح راهنمایی و سومی در سطح دبیرستان و چهارمی برای آسانی آه حوصله بیشتری دارند. خداوند را شکر آه توفیق ندای نماز را به ما داد و با همکاری همه برادران در سال هفتاد، در حدود هشتاد درصد مدارس راهنمایی و دبیرستانی آشور بدون اجبار نماز جماعت بر پا شد.

در این حرآت، مقام معظم رهبری پیام مهمّی دادند و ریاست محترم جمهوری و هیئت وزرا و معاونان به خصوص مسئولین آموزش و پرورش و امور تربیتی و مسئولین تبلیغات و صدا و سیما و جمعی از شعرا و تجار و عدّه زیادی از طلاب و فضلا در این حرآت مقدّس آه هیچ انگیز های جز رضای خداوند در آن نبود شرآت آردند و همکاری و استقبال خوبی از سوی نسل نو نسبت به نماز جماعت شد، بخصوص آه می دیدند بعضی از ائمه محترم جمعه در طول هفته هر روز به یکی از مدارس رفته و نماز ظهر را به نحوی آه با حوصله و زمان سازگار باشد اقامه آردند.

رشد و سرعت و استقبال از جماعت، پا را از مدارس آه مورد نظر بود فراتر و به پادگانها آشید و نمازخانه های پادگانها پُر شد، بخصوص آه م یدیدند مسئولین بالای نیروهای نظامی و انتظامی

عاشقانه شرآت می آنند. بعضی از وزارتخانه ها و آارخانه ها و شرآ تها هنگام اذان به جنب و جوش تازه ای افتادند و این بخاطر ایمان خود مردم و آمادگی و زمینه های قبلی و بودن انگیزه معنوی و تلاش عمومی بدون باز یهای سیاسی و مشاهده آثار و برآات این آار بود. این استقبال نیاز به آگاهی هائی فراتر از چند آتاب و جزوه دارد.

ص: ۴

در سال هفتاد، مسأله نماز در رأس گفتگوها قرار گرفت و در تمام استان ها و بسیاری از

شهرستان ها سمینار نماز برگزار شد آه دست اندرآار این حرآت، آموزش و پرورش با همکاری ائمّه

جمعه، و فرمانداران، استانداران و سازمان تبلیغات اسلامی و طلاب و فضلا و صدا و سیما و

حمایت های مردمی بود.

یکسال گذشت ولی این حرآت می بایست از دور نیفتد. من به عنوان یک طلبه بار دیگر مشمول

لطف الهی قرار گرفتم و این جزوه را آه شامل صد و چهارده نکته از قرآن و حدیث درباره نماز است و

جز چند نکته آن بقیه در آتا بهایم نبوده، خدمت همه عزیزان عرضه می آنم. این نکاتی است آه در

سال هفتاد در لابلای سخنرانی ها، و مراجعاتی آه به قرآن داشت هام پیدا آرده ام، ولی در نظر دارم

اگر خداوند توفیقم دهد تا هزار نکته در چند مجلّد بنویسم. ولی مگر اسرار نماز در هزار نکته تمام

می شود؟!

محسن قرائتی

نماز در تمام ادیان بوده است

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز در تمام ادیان بوده است

قبل از حضرت محمد صلی الله علیه وآله در آئین حضرت عیسی هم نماز بوده که قرآن از زبان او نقل می کند که خداوند مرا به نماز سفارش کرده است: «واوصانی بالصلوه»(۱) وقبل از او موسی بوده که خداوند به او خطاب می کند: «اقم الصلوه لذکری»(۲) و قبل از موسی پدر زن او حضرت شعیب بوده که نماز داشته است: «یا شعیب اصلاتک تأمرک»(۳) و قبل از همه آنها ابراهیم بوده که از خداوند برای خود و ذریّه اش توفیق اقامه

نماز را می خواند: «ربّ اجعلنی مقیم الصلوه و من ذریّتی»(۴)

و این لقمان است که به فرزندش می گوید:

«یا بنیّ اقم الصلوه و أمربالمعروف و انه عن المنکر»(۵)

پسر من نماز را بپا دار و امر به معروف و نهی از منکر کن.

جالب آن است که معمولاً در کنار نماز سفارش به زکات می شود ولی از آنجا که نوجوان معمولاً پول ندارد، در این آیه در کنار نماز به جای زکات به امر به معروف ونهی ازمنکر سفارش شده است.

ص: ۵

۱- ۱) مریم، ۳۱.

۲- ۲) طه، ۲۴.

۳- ۳) هود، ۸۷.

۴- ۴) ابراهیم، ۴۰.

۵- ۵) لقمان، ۱۷.

۱– عبادتی به اندازه نماز تبلیغات ندارد

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » عبادتی به اندازه نماز تبلیغات ندارد

در هر شبانه روز پنج نماز واجب داریم ودر هرنمازی سفارش به اذان واقامه شده است. در این دو ندای آسمانی جمعاً:

بیست مرتبه «حیّ علی الصلوه»

بیست مرتبه «حیّ علی الفلاح»

بیست مرتبه «حیّ علی خیرالعمل»

و ده مرتبه «قد قامت الصّلوه» می گوئیم.

با توجّه به اینکه مراد از «فلاح» و «خیرالعمل» در اذان همان نماز است، هر مسلمانی در هر شبانه روز هفتاد مرتبه با کلمه «حیّ» به خود و دیگران، تلقین شتاب به سوی نماز می کند و برای انجام هیچ عبادتی این همه هیاهو و تشویق وارد نشده است. به خصوص که سفارش شده اذان را بلند بگوئید و با صدای زیبا بگوئید.

اذان، شکستن سکوت است، اذان، یک دوره ایدئولوژی و تفکّرات ناب اسلامی است،

اذان، سرود مذهبی است با عباراتی کوتاه و پرمحتوا،

اذان، هشدار به غافلان است، اذان، نشانه باز بودن جوّ مذهبی است و اذان، نشانه حیات معنوی است.

۲– نماز در رأس همه عبادات است

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز در رأس همه عبادات است

در ایام ویژه مثل شب قدر، اعیاد اسلامی، و هر شب و روزی که دارای فضلیت و ارزشی است و برای آن دعا و مراسمی مخصوص وارد شده است، مثل شب مبعث، شب میلاد پیامبر، شب جمعه، معمولاً نمازهای مخصوصی هم وارد شده است. شاید نتوان ایّام مقدّسی را پیدا کرد که در آن برنامه نماز نباشد.

۳– نماز پر تنوّع ترین عبادت است

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز پر تنوّع ترین عبادت است

اگر جهاد وحج چند نوع است، ولی نماز صدها نوع است.

با یک نگاه ساده به کتاب مفاتیح الجنان علّامه محدّث حاج شیخ عباس قمی، می توان انواع نمازهای مستحبّی را که برای

مکـان و زمان های خاص وارد شـده است، مرور نمود که البتّه در یک کتاب مسـتقل به نام «نمازهای مسـتحبّی» جمع آوری و عرضه گردیده است.

ص: ۶

۴- نماز و هجرت

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و هجرت

حضرت ابراهیم می گوید:

خداونـدا! ذریّه خودم را در منطقه خشک و بی آب و گیاه قرار دادم، پروردگارا! برای اقامه نماز. «ربّنا انّی اسـکنت من ذریّتی بواد غیر ذی زرع ربّنا لیقیمواالصلوه»(۱)

آری، ابراهیم برای اقامه نماز به مکه آمـد، تا کعبه را به عنوان قبله نمازگزاران تجدید بنا کند، و سـپس مردم را به حج دعوت نمود، گویا نماز به سوی کعبه، بیش از طواف به دور کعبه، در نظر ابراهیم جلوه کرده است!

۵- ترک جلسه به خاطر نماز

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » ترک جلسه به خاطر نماز

یکی از ادیانی که نامشان در قرآن آمـده، «صابئین» هسـتند که به حضـرت یحیی گرایش دارنـد وبرای سـتارگان تأثیری قائلند. نماز و مراسم ویژه ای دارند و هنوز در خوزستان گروهی از آنان هستند.

این فرقه، رهبری دانشمند ولی مغرور داشتند که بارها با امام رضاعلیه السلام گفتگو کرد، ولی زیر بار نمی رفت.

در یکی از جلسات، امام رضا علیه السـلام اسـتدلالی کرد که او تسلیم شد و گفت: اکنون روح من نرم شده حاضرم مکتب تو را بپـذیرم، ناگهان صـدای اذان بلنـد شـد، امام رضاعلیه السـلام جلسه را ترک کرد، مردم گفتند: فرصت حساسـی است، چنین فرصتی پیش نمی آید، امام فرمود: اوّل نماز!

او که این تعهّد را از امام دید، علاقه اش بیشتر شد. بعد از نماز گفتگویش را تکمیل کرد و ایمان آورد.(۲)

۶- نماز اوّل وقت وسط جنگ

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز اوّل وقت وسط جنگ

ابن عباس می دید که حضرت علی علیه السلام گاهی در وسط جنگ به آسمان نگاه می کند.

جلو آمد و پرسید: چرا به آسمان نگاه می کنید؟

حضرت فرمود: برای اینکه نماز اوّل وقت از دستم نرود.

گفت: الآن شما در حال جنگ هستید. حضرت فرمود:

از نماز اوّل وقت نباید غفلت شود، حتّی در میدان جنگ.(۸)

ص: ۷

۱- ۶) ابراهیم، ۳۷.

۲- ۷) بحار، ج ۴۹، ص ۱۷۵. ۸) سفینهالبحار، ج ۲، ص ۴۴.

۷- آنجا که خواب از مناجات بهتر است

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » آنجا که خواب از مناجات بهتر است

روزی رسول اکرم صلی الله علیه وآله نماز صبح را با جماعت خواندند، ولی دیدند امروز علی علیه السلام به مسجد نیامده است. حضرت، در خانه علی رفتند و پرسیدند چرا او در جماعت شرکت نکرده است؟!

فاطمه علیها السلام گفت: علی دیشب تا صبح مناجات داشت و صبح از خستگی نمازش را در منزل خواند.

حضرت فرمود: به او بگوئید به جای مناجات طولانی مقداری بخوابد ولی نماز جماعت صبح را از دست ندهد.

آری، خوابی که مقدّمه جماعت باشد، بهتر از مناجاتی است که حال جماعت را از بین ببرد.

۸- نماز در جلو چشم مردم نه در خفا

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز در جلو چشم مردم نه در خفا

امام حسین علیه السلام روز دوّم محرم وارد کربلا و روز دهم شهید شد. بنابراین مدّت اقامت حضرت هشت روز بود و مسافری که کمتر از ده روز بماند نمازش شکسته است.

نماز دو رکعتی دو دقیقه بیشتر طول نمی کشد، به خصوص در هنگام خطر، امام حسین علیه السلام نیز روز عاشورا بارها به خیمه ها رفت و آمد داشت و می توانست نماز ظهرش را در خیمه بخواند، ولی بنا داشت در معرکه بخواند. دو نفر از یارانش جلو نماز حضرت ایستادند و سی تیر را به جان خریدند، ولی نماز آشکارا برگزار شد نه در خیمه.

آری، به صحنه کشاندن نماز یک ارزش است. نباید در هتل ها، شرکت ها، پارک ها، فرودگاه ها، خیابان ها و رستوران ها، نمازخانه در گوشه باشد، بلکه باید در بهترین مکان و در جلو چشم دیگران نماز اقامه شود، زیرا هر چه از جلوه دین کم شود، به جلوه فساد اضافه خواهد شد.

اگر کاسب ها اوّل وقت کنار مغازه خود اذان بگویند، مشتریان بد حجاب، خودشان را جمع تر خواهند کرد.

۹- بانی، معمار مسجد باید اهل نماز باشد

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » بانی، معمار مسجد باید اهل نماز باشد

در آیه هیجده سوره توبه می خوانیم: «انّما یعمر مساجد اللّه من آمن باللّه والیوم الاخر و اقام الصلوه» فقط کسانی حقّ تعمیر و آباد کردن مساجد را دارند که علاوه بر داشتن ایمان به خدا و روز جزا، اهل اقامه نماز باشند.

نااهلان حقّ تعمیر مساجد را ندارند، زیرا تعمیر مسجد یک عنوان مقدّس است.

در حدیث می خوانیم: اگر ظالمی مسجد می سازد شما به او کمک نکنید.

۱۰- تحریم شراب وقمار به خاطر حفظ نماز

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » تحریم شراب وقمار به خاطر حفظ نماز

با اینکه شراب و قمار مفاسد جسمی، روحی و اجتماعی فراوانی بدنبال دارد، امّا قرآن درباره آثار این دو می فرماید:

«و یصدّکم عن ذکراللّه و عن الصلوه»(۱) اینها میان شما کینه ایجاد می کند و شما را از یاد خداوند و نماز باز می دارد.

در این آیه از میان دهها خطر و ضرری که شراب دارد، روی ضرر اجتماعی ومعنوی آن تکیه شده است. ضرر اجتماعی پیدا شدن کینه وضرر معنوی غفلت از یاد خدا و نماز.

۱۱- توجّه به نماز فرزندان وذرّیه

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » توجّه به نماز فرزندان وذرّیه

قرآن، دعاهای بسیاری را از حضرت ابراهیم نقل نموده است. امّا تنها در دو مورد، آن حضرت برای نسل و ذرّیه اش دعا نموده است، یکی رهبری امّت و دیگری اقامه نماز، که می فرماید: «ربّ اجعلنی مقیم الصلوه و من ذرّیتی»(۲)

پروردگارا! من و ذرّیه ام را از به پا دارندگان نماز قرار ده.

جالب این است که حضرت تنها به دعا قناعت نکرد و برای رسیدن به این آرزو قیام و هجرت کرد، آوارگی هائی را به جان خرید تا نماز را به پا داشت.

۱۲- اوّلین وظیفه حکومت اسلامی

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » اوّلین وظیفه حکومت اسلامی

«الّذین ان مکنّاهم فی الارض اقاموا الصلوه»(۳)

مسلمانان، آنانند که چون قدرت را بدست گیرند اوّلین کارشان اقامه نماز است.

خدا نکند فکر مدیرعامل ما فقط به سوددهی کارخانه و فکر دانشگاه ما پرورش متخصص وفکر دولت ما فقط تولید وتوزیع باشد، که اوّلین وظیفه مسئولان حکومت اسلامی اقامه نماز است، هم با شرکت خودشان و هم با تشویق همه جانبه مردم.

۱- ۹) مائده، ۹۱.

۲- ۱۰) ابراهیم، ۴۰.

۳- ۱۱) حجر، ۴۱.

۱۳– نماز تعطیلی ندارد

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز تعطیلی ندارد

«و اوصانی بالصلوه والزکاه ما دمت حیّا»(۱)

هر یک از دستورات اسلامی ممکن است به دلیلی تعطیل شود. مثلاً- جهاد برای بیمار و نابینا واجب نیست، روزه بر مریض واجب نیست، خمس و زکات و حج، بر طبقه محروم واجب نیست، امّا تنها عبادتی که بر همه افراد و اقشار جامعه از مرد و زن، فقیر و غنی، سالم و بیمار واجب است، نماز است که تا لحظه مرگ حتّی یک روز قابل تعطیل شدن نیست. (گرچه برای زن ها در هر ماه برنامه خاصّی وجود دارد)

۱۴– نماز همراه با مردم داری

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز همراه با مردم داری

«قولوا للناس حسنا و اقیموا الصلوه»(۲)

با مردم خوب سخن بگویید و نماز را به پا دارید.

با سخن و برخورد خوب می توانیم عملاً- نماز را تبلیغ کنیم و بدانیم کسانی که با اخلاق و سیره پیامبر صلی الله علیه وآله مسلمان شده اند بیش از کسانی هستند که با استدلال عقلی مسلمان شده اند.

حتّی با کفّاری که انسان جدال و بحث می کند، باید به طور نیکو جدال کند، یعنی اوّل خوبی های آنان را بپذیرد و بعد نقطه نظرات خود را بیان کند.

۱۵– نماز، اوّلین واجب بعد از ایمان

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، اوّلین واجب بعد از ایمان

«الّذین یؤمنون بالغیب و یقیمون الصلوه»(۳)

در ابتدای قرآن و آغاز سوره بقره، بعد از ایمان به غیب که شامل ایمان به خداوند و معاد و فرشتگان است، اوّلین اصل عملی که مورد توجّه قرار گرفته، مسئله اقامه نماز است.

۱۶– نماز، مقدّم بر کسب وکار

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، مقدّم بر کسب وکار

«رجال لا تلهیهم تجاره ولا بیع عن ذکر اللّه»(۴)

قرآن از کسانی که هنگام اذان، کار و کسب را رها می کنند ستایش کرده است.

به خصوص در روز جمعه سفارش شده که معامله را رها کنید: «و ذرواالبیع» وپس از پایان نماز جمعه، به سراغ کار و درآمد بروید: «فانتشروا فی الارض وابتغوا من فضل اللَّه»(۵)

ص: ۱۰

۱- ۱۲) مریم، ۳۱.

۲- ۱۳) بقره، ۸۳.

۳- ۱۴) بقره، ۲.

۴- ۱۵) نور، ۳۷.

۵- ۱۶) جمعه، ۹ - ۱۰.

رئیس جمهور شهید ایران مرحوم رجائی می فرمود: به نماز نگوئید کار دارم، به کار بگوئید نماز دارم.

۱۷- مردم و نماز

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » مردم و نماز

با همه اهمیّتی که نماز در نزد خداوند و اولیا دارد، امّا برخورد مردم با آن متفاوت است:

الف: عدّه ای ایمان ندارند ونماز نمی خوانند: «فلا صدّق و لاصلّی»(۱)

ب: عدّه ای مانع نماز دیگران می شوند: «ارایت الذی ینهی عبداً اذا صلّی»(۲)

در شأن نزول آیه آمده است که ابوجهل تصمیم گرفت هنگامی که پیامبر برای نماز به سجده می رود با لگد، گردن حضرت را در هم بشکند. مردم او را دیدند که رفت ولی منصرف شد. گفتند: چرا چنین نکردی؟!

گفت: چون خواستم چنین کنم، خندقی از آتش دیدم که در پیش روی من شعله ور شد.(۳)

ج: عدّه ای نماز را مسخره می کنند: «و اذا نادیتم الی الصلوه اتخذوها هزواً»(۴)

د: عدّه ای بی نشاط نماز می خوانند: «واذا قاموا الی الصلوه قاموا کُسالی»(۵)

ه : عدّه ای گاهی می خوانند و گاهی نمی خوانند: «فویل للمصلّین الّذینهم عن صلوتهم ساهون»(۶)

و: عدّه ای به خاطر رسیدن به دنیا، از نماز کم می گذارند: «و اذا رأوا تجاره او لهواً انفضّوا الیها و ترکوک قائما»(۷) هرگاه لهو و تجارتی دیدند به سوی آن روانه شده و تو را در حالی که به خواندن خطبه نماز ایستاده ای وامی گذارند.

این آیه اشاره به ماجرائی است که پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله مشغول خواندن خطبه های نماز جمعه بود که کاروانی تازه وارد، برای فروش اجناس خود شروع به طبل زدن کردند. مردم از پای سخن پیامبر بلند شده و به سراغ تجارت و معامله رفتند و حضرت را تنها گذاشتند.

۱۸- نذر برای نماز

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نذر برای نماز

بعضی فرزند خود را نذر خدمت در مسجد می کنند. مادر مریم گفت:

۱- ۱۷) قیامت، ۳۱.

۲- ۱۸) علق، ۴۰.

۳- ۱۹) تفسیر نمونه، ذیل آیه.

۴- ۲۰) مائده، ۵۸.

۵- ۲۱) نساء، ۱۴۲.

۶- ۲۲) ماعون، ۴ – ۵.

۷- ۲۳) جمعه، ۱۰.

«نَذرتُ لکَ ما فی بَطنی مُحرّراً»(۱)

خدایا! من نذر کردم که فرزندم را برای خدمت در بیت المقدّس از هر کار معاف و آزادش کنم تا با فراغت کامل در بیت المقدّس خادم باشد. لکن همین که فرزند متولّد شد و دید دختر است، گفت: خدایا! من دختر آوردم و دختر نمی تواند مثل پسر به راحتی خادم باشد. ولی به هر حال به نذرش عمل کرد، و مریم خادم مسجد شد.

۱۹- توجّه به نماز در خانواده

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » توجّه به نماز در خانواده

«وامر اهلک بالصلوه واصطبر علیها»(۲)

اوّلین مسئولیّت انسان بعد از خودش، خانواده اوست، ولی از آنجا که همسر وفرزند انسان گاهی سرسختی نشان می دهند، انسان باید استقامت کند وبه شیوه های مختلف آنان را به سوی دین و نماز دعوت کند، نه آنکه اگر چند بار گفت و اثر نکرد آنان را رها کند.

۲۰- نماز در حکومت علوی

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز در حکومت علوی

حضرت علی علیه السلام به مالک اشتر می فرماید: «واجعل افضل اوقاتک للصلوه»(۳) بهترین وقت خودت را برای نماز قرار بده.

و بدان ارزش تمام کارهای تو تابع نماز تو است:

«واعلم انّ جمیع اعمالک تبع لصلوتک»

۲۱- دعوت عملی به نماز

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » دعوت عملی به نماز

امر به معروف و دعوت به سوی حقّ، یکی از وظایف هر مسلمانی است و نماز بهترین معروف و کار نیک است.

این دعوت، هم با زبان می شود و هم با عمل. اگر چهره های بارز در صف اوّل قرار گیرند، اگر مردم هنگام رفتن به مسجد لباس خوب و بوی خوش مصرف کنند و اگر نماز، ساده و سریع برگزار شود، این خود یک تشویق عملی برای اقامه نماز است.

اگر مثل ابراهیم علیه السلام و اسماعیل علیه السلام برای نمازگزاران خانه خدا را تطهیر می کنند، پس باید بدانیم که اگر

شخصیّت های مهم، مسئول اقامه نماز باشند در دعوت مردم بسیار مؤثّر است.

ص: ۱۲

۱- ۲۴) آل عمران، ۳۵.

۲- ۲۵) طه، ۱۳۲.

۳- ۲۶) نهج البلاغه، نامه ۵۳.

۲۲– نماز، جهاد، شهادت

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، جهاد، شهادت

بعضی برای اقامه نماز کتک ها خوردند، مثل انقلابیون در زندان شاه و اسرا.

بعضی تیر خوردند مثل زُهیر که روزعاشورا جلو امام حسین ایستاد تا امام نمازش را بخواند.

بعضی در راه نماز شهید شدند، مثل شهدای محراب: آیه اللّه اشرفی اصفهانی، دستغیب، صدوقی، مدنی و قاضی طباطبائی.

وبعضی در حال نماز شهید شدند مثل علی بن ابیطالب علیهما السلام.

۲۳– ترک نماز و دوزخ

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » ترک نماز و دوزخ

در قیامت بارها میان اهل بهشت و اهل دوزخ گفتگو رخ می دهد که قرآن برخی از آنها را بیان فرموده است. در یکی از آن صحنه ها، اهل بهشت از مجرمان می پرسند: چه عاملی شما را به دوزخ روانه کرد؟ آنها چهار عامل را می شمرند، که اوّلین آنها پایبند نبودن به نماز است: «لم نک من المصلّین»(۱)

۲۴– نماز، کلید قبولی تمام عبادات

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، کلید قبولی تمام عبادات

در اهمیّت نماز، همین بس که در روایات می خوانیم: اگر نماز، قبول شود، عبادات دیگر هم قبول می شود، ولی اگر نماز مردود شود، کارهای دیگر هم ردّ خواهد شد.(۲)

پیوند پذیرش عبادات دیگر به قبولی نماز، نقش کلیدی آن را نشان می دهد.

مثل آنکه اگر پلیس، از شما گواهینامه رانندگی بخواهد، شما هر مدرک و کارت شناسایی معتبر دیگری هم ارائه دهید، پذیرفته نیست. مجوّز رانندگی، داشتن گواهینامه است، و بدون آن، تمام مدارک، بی اثر خواهد بود.

در قیامت نیز مجوّز عبور از صراط، اقامه نماز است وبدون آن هیچ عبادتی قبول نمی شود.

۲۵– نماز، اوّلین کلام و آخرین وصیّت

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، اوّلین کلام و آخرین وصیّت

در بعضی روایات می خوانیم که نماز، هم اوّلین سفارش انبیا بوده(۳) و هم آخرین وصیّت اولیا.(۴)

در تاریخ زندگی امام صادق آمده است که حضرت در آخرین لحظه های عمر مبارک خود چشم باز کرده و فرمود: تمام بستگانم را جمع کنید و سپس فرمود:

ص: ۱۳

۱- ۲۷) مدّثر، ۴۳.

۲- ۲۸) بحار، ج ۸۲، ص ۲۳۶.

۳- ۲۹) وسائل، ج ۳، ص ۲۶.

۴- ۳۰) مستدرک، ج ۱، ص ۱۷۳.

شفاعت ما شامل کسانی که نسبت به نماز سهل انگاری کنند نخواهد شد.(۱)

۲۶- نماز، وسیله آزمایش خود

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، وسیله آزمایش خود

در حدیث می خوانیم که هر کس می خواهد بداند مقام و ارزش او نزد خداوند چگونه است، ببیند که خداوند نزد او چه مقامی دارد.(۲) اگر اذان نماز نزد تو بزرگ و محترم بود، تو نیز نزد خداوند احترام داری و اگر نسبت به انجام فرمان او بی تفاوت بودی، مقام و ارزشی نزد او نداری و همچنین اگر نماز ترا از فساد و فحشا بازداشت نشانه تأثیر و قبولی نماز است.

۲۷- نماز اوّلین سؤال در قیامت

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز اوّلین سؤال در قیامت

در حدیث می خوانیم اوّلین چیزی که در قیامت مورد سؤال و حساب قرار می گیرد نماز است.(۳)

آری، اوّلین واجب بر هر مکلّفی قبل از روزه و خمس و زکات و حج و... نماز است و طبیعی است که در قیامت نیز در اوّلین فرصت، از اوّلین تکلیف سؤال شود.

۲۸- نماز یاد خداست

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز یاد خداست

خداوند به حضرت موسی می فرماید: «اقم الصلوه لذکری»(۴) برای یاد من نماز به پا دار.

نماز، ذکری است زبانی وقلبی، با روشی مخصوص و شیوه ای ابتکاری که اعضای بدن از موی سر تا نوک پا در آن نقش دارند. هنگام وضو، هم روی سر را مسح می کنیم و هم روی پا را، هنگام سجده هم پیشانی بر زمین نهاده می شود هم انگشت پا، در طول نماز هم زبان ذکر او می گوید هم دل به یاد اوست. چشم ها باید خاشع باشد، کمر در رکوع خم شود، دست ها هنگام گفتن «اللّٰه اکبر» بالا بیاید، گردن، صاف ودر رکوع کشیده شود،

به هر حال در نماز همه اعضا به نحوی در خدمت یاد خدا هستند.

ص: ۱۴

۱- ۳۱) بحار، ج ۴۷، ص ۲.

۲- ۳۲) بحار، ج ۷۵، ص ۱۹۹.

۳- ۳۳) بحار، ج ۷، ص ۲۶۷.

۴- ۳۴) طه، ۱۴.

۲۹– نماز و تشکّر

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و تشکّر

یکی از اسرار نماز، تشکّر از ولی نعمت است، قرآن می فرماید: «واعبدوا ربّکم الّذی خلقکم والّذین من قبلکم»(۱)

عبادت کنید پروردگاری را که شما و نیاکان شما را آفرید، هستی شما و همه از اوست.

در سوره کوثر می خوانیم: «انّا اعطیناک الکوثر فصلّ» ما به تو «کوثر» دادیم، خیر زیاد عطا کردیم پس نماز بخوان. یعنی به شکرانه عطایای ما نماز به پا دار.

نماز بهترین نوع شکرگزاری است که شیوه آن را خداوند بیان فرموده و تمام انبیا و اولیا هم آن شیوه را به کار بسته اند. نماز تشکّری است عملی، زبانی، دائمی و سازنده.

۳۰– نماز و قیامت

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و قیامت

مردم نسبت به رستاخیز و معاد، چند دسته هستند:

۱– گروهی به قیامت شک دارند: «ان کنتم فی ریب من البعث»(۲)

۲– گروهی به قیامت گمان دارند: «یظنّون انّهم ملاقوا اللّه»(۳)

۳– گروهی به قیامت یقین دارند: «و بالاخره هم یوقنون»(۴)

۴– گروهی منکر قیامت هستند: «و کنا نکذب بیوم الدّین»(۵)

۵ – گروهی ایمان دارند ولی فراموش می کنند: «نسوا یوم الحساب»(۶)

قرآن برای رفع شک استدلال کرده و از مؤمنین وگمان دارندگان ستایش کرده است و از منکران، برهان خواسته که دلیل انکار شما چیست؟ و برای گروه پنجم دائماً تذکّراتی داده که انسان فراموش نکند.

نماز، هم شک زدایی می کند و هم غفلت ها را به «یاد» تبدیل می سازد. در نماز با گفتن «مالک یوم الدّین» در هر شبانه روز حداقل ده بار، انسان مسئله قیامت را به خود تلقین می کند و تذکّر می دهد.

۳۱– نماز و راه یابی

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و راه یابی

ما در هر نماز با گفتن «اهدنا الصرط المستقیم» از خداوند راه مستقیم را می خواهیم.

انسان هر لحظه فکر تازه ای دارد، دوستان و دشمنان، نزدیکان و بیگانگان، طاغوت ها و وسوسه گران وشیاطین نیز با تلقین و تشویق و تهدید و تبلیغ، برای انسان طرح هائی را دارند و برنامه ریزی هائی

۱- ۳۵) بقره، ۲۱.

۲- ۳۶) حج، ۵.

۳- ۳۷) بقره، ۴۶.

۴- ۳۸) نمل، ۳۱.

۵- ۳۹) مدّثر، ۴۶.

۶- ۴۰) ص، ۲۶.

می کنند که انسان جز با امداد الهی هرگز نمی تواند در میان این همه راه که از هوسها مایه می گیرد، نجات یابد و راه مستقیم را بپیماید.

«اهدنا الصراط المستقیم»، را مستقیم:

راه خدا و اولیای خداست.

راهی است که از هرگونه خطا و انحراف دور است.

راهی است که ترسیم کننده آن مرا دوست دارد و نیازم را می داند.

راهی است که به بهشت منتهی می شود.

راهی است که با فطرت سالم هماهنگ است.

راهی است که اگر در آن راه بمیرم شهید محسوب می شوم.

راهی است که از عالم بالا و بالاتر از علم ماست.

راهی است که انسان در آن دچار شک وپشیمانی نمی شود.

راهی است از همه راه ها صاف تر، نزدیک تر و روشن تر.

وبالاخره راه مستقیم، راه انبیا، شهدا، صالحان وصدیّقین است.

اینها نشانه های راه حقّ ومستقیم است که شناخت آن مشکل و دقیق است وحرکت وپایداری در آن نیاز به امداد الهی دارد.

۳۲- نماز، جنگ با شیطان است

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، جنگ با شیطان است

همه ما با کلمه محراب آشنا هستیم، این کلمه در قرآن نیز درباره محلّ نماز زکریّاعلیه السلام آمده است. «هو قائم یصلّی فی المحراب»(۱)

محراب در لغت یعنی محلّ حرب وجنگ، پس نماز وحضور در محرابِ عبادت، قیام برای جنگ با ابلیس است.

اگر انسان هر روز چند بار در محلی قرار بگیرد که نامش محل جنگ باشد، جنگ با هوس ها و شیطان ها و طاغوت ها، القای این کلمه چه تأثیری در فرد و جامعه دارد؟

بگذریم که امروز به خاطر فرهنگ غلط، محراب ها را تزیین می کنند وگل بوته های کاشی کاری ها، صحنه را درست به عکس کرده وبه جای فرار شیطان جولانگاه او قرار داده است.

روزی پیامبرصلی الله علیه وآله به فاطمه علیها السلام فرمود:

این پرده را از جلو دید من بردار، زیرا گلِ روی این پارچه، در حال نماز توجّه مرا از بین می برد.

ولی ما امروز مبلغ سنگینی خرج می کنیم تا محراب را با انواع کاشی تزیین کنیم. نمی دانم چرا به اسم شعائر مذهبی و هنر معماری، از متن اسلام دور می شویم؟ اسلام هر چه عمیق ولی بی

۱- (۴۱) آل عمران، ۳۸ - ۳۹.

آلایش معرفی شود جاذبه بیشتری خواهد داشت. ما با این همه تزیینات چند نفر را به مسجد جذب کرده ایم و اگر بودجه این تشریفات را صرف نیازهای ضروری جوانان کنیم چقدر جذب خواهیم کرد؟

۳۳– نماز و توحید

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و توحید

«انّنی انا اللّه لااله الاّ انا فاعبدنی واقم الصلوه لذکری»(۱)

رابطه نماز و توحید بسیار نزدیک است، توحید ما را به سوی نماز می کشاند و نماز روح توحید ما را زنده می کند. نماز با تکبیر آغاز می شود و در هر رکعت بعد از پایان سوره، قبل و بعد از رکوع و هر سجده و در پایان هر نماز، مستحب است اللّه اکبر بگوئیم. در ذکر رکوع و سجود، سبحان اللّه می گوئیم و در رکعت سوم وچهارم «لااله الاـ اللّه» می گوئیم که همه مایه صیقل دادن روح توحید و جلوه دادن روح ایمان است.

۳۴– بریدن از نماز، زمینه گرایش به مفاسد

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » بریدن از نماز، زمینه گرایش به مفاسد

«فخلف من بعدهم خلف اضاعوا الصلوه واتّبعوا الشهوات»(۲)

پس از انبیا گروهی جانشین آنها شدند که نماز را ضایع کردند و از شهوات پیروی نمودند.

این آیه، ابتدا ضایع شدن نماز را مطرح کرده و سپس در دام شهوات قرار گرفتن را. چون نماز ریسمان ارتباط با خداست، همین که پاره شد، افتادن در وادی تباهی حتمی است، همچون گسستن بند تسبیح، که همه دانه ها در اثر آن پخش و گم می شوند.

۳۵– جهاد تا شهادت برای حفظ نمازخانه

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » جهاد تا شهادت برای حفظ نمازخانه

در آیه ۴۰ سوره حج می خوانیم:

«ولولا دفع اللّه الناس بعضهم ببعض لهدّمت صوامع و بیع و صلوات و مساجد یذکر فیها اسم اللّه» اگر مؤمنان دست به اسلحه نبرند و جلو مفسدین را با قدرت و جنگ نگیرند، تمام نمازخانه ها و عبادتگاه های یهودیان و مسیحیان و مسلمانان خراب می شود.

صَوامع، جمع صُومعه، به مکان عبادت در بیرون شهر (دِیر) گفته می شود که برای زُهّاد ساخته می شد. بِیَع جمع بیعه، محل

عبادت نصاری است که همان کلیسا و کِنیسه است.

صلوات، جمع صلوه، محل عبادت یهودیان است که بعضی آن را معرّب ثلوثا در زبان عبری دانسته اند و مسجد محل عبادت مسلمین است.

ص: ۱۷

۱- ۴۲) طه، ۱۴.

۲- ۴۳) مریم، ۵۹.

به هر حال باید به قیمت خون دادن، از مکان نماز و عبادات حفاظت کرد.

۳۶- طهارت و سلامت قلب

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » طهارت و سلامت قلب

همان گونه که برای انجام نماز، طهارت ظاهری، در قالب وضو و غسل و تیمم، شرط است، قبول و پذیرفته شدن نماز نیز، به طهارت باطنی نیاز دارد.

بارها قرآن به پاکی دل اشاره کرده است. گاهی می فرماید: تنها قلب سلیم به درگاه خداوند راه دارد. قلبی است که در آن شک و شرک وجود نداشته باشد.

به هر حال، نماز نیز همانند قرآن کریم ظاهری دارد و باطنی و آنچه ما انجام می دهیم اگر درست باشد ظاهر نماز است که باید سکّوی پرواز به باطن آن باشد.

نمازی بر اساس معرفت و عشق.

نمازی برخاسته از اخلاص و محبّت.

نمازی با حال خشوع.

نمازی دور از غرور و عُجب و ریا.

نمازی سازنده و محرّک.

نمازی از قلبی بی هوی و بی مرض.

نمازی که پرتوی از آن را فهمیدیم و نوشتیم و گفتیم، ولی لیاقت خواندن یک رکعت آن را نویسنده در تمام عمرش پیدا نکرده است.

۳۷- نماز و صداقت

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و صداقت

کسی که دیگری را دوست دارد سخن گفتن با او را هم دوست دارد. آنها که با زبان، مدّعی خداخواهی و خدادوستی اند، ولی علاقه ای به نماز ندارند در ادّعای خود صداقت ندارند. نماز ملاک و میزان مقدار تعهّدی است که انسان در اظهارات خود دارد. به همین دلیل نماز منافق همچون سایر اعمالش همراه با صداقت نیست.

۳۸- نماز و نیّت

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و نیّت

علاوه بر حضور قلب و خشوع در نماز که سفارش اسلام و از علامات مؤمن است و اهمیّت آن تا آنجاست که اگر نمازی با توجّه خوانده نشود قبول نمی شود و از نماز همان مقداری مورد قبول

ص: ۱۸

است که بـا حضور قلب باشـد، ولی بـا این همه اسـلام سـفارش کرده که نمـاز با بهترین لباس از نظر پاکی و نو بودن، همراه با عطر و وقار و آرامش انجام گیرد، تا جائی که بعضی به امام سجاد علیه السلام که به سوی مسجد می رفت، گفتند: گویا

منزل عروس می روی! امام فرمود: ملاقات با خالق زیبائی ها دارم.

به خصوص زنان خوب است به هر نحو خود را برای نماز بیاراینـد، به این معنا که زیورهایی گرچه ساده و انـدك هنگام نماز با خود داشته باشند.

۳۹– نماز، یک معامله پُر سود

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، یک معامله پُر سود

خداوند می فرماید: «فاذکرونی اَذکرکم»(۱) شما مرا یاد کنید من هم شما را یاد می کنم.

یاد ما برای خـدا سودی ندارد، ولی یاد او از ما، لطفش را نصـیب ما می فرماید، لغزش ما را می بخشد، دعای ما را می پذیرد، مشکل ما را حل می کند، لطف او برای ما بی نهایت ارزش دارد. پس در نماز که یاد خدا می کنیم، کالای پرارزشی را گرفته ایم.

۴۰– نماز و آرامش

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و آرامش

تنها مشـکلی که دنیای علم وصـنعت امروز آن را حل نکرده، مشکل آرامش روحی است. هر روز آمار بیماری های روانی، و مصرف قرص اعصاب زیاد می شود. هیچ چیز به انسان آرامش نمی دهد جز یاد خدا و ایمان و اُنس و عشق و توکّل به او.

آری نماز یاد خداست و فقط با یاد خدا دل ها آرامش می یابد.

افرادی را می شناسـیم که دارای قدرت، مال و علم هستند، امّا آرامش لازم را ندارند. در مقابل، افرادی تهیدست هستند که به خاطر ایمان به سرچشمه هستی دارای قلبی آرامند، دید و بینش و اعتقاد خاصّی دارند که حوادث تلخ و شیرین را می پذیرند و برای آنها تحلیل منطقی دارند.

آری با یاد خداوند دل ها آرام می گیرد و بهترین یاد خدا همان نماز است، کمبود امروز بشـر علم و تخصصّ نیست، بلکه دل آرام است. نه فرعون ها و ابرقدرت ها دل آرام دارند، نه قارون ها، و نه ابولهب ها، و نه منافقان چند چهره.

تنها رهبری را که ما در زمان خودمان دارای دل آرام دیـدیم، حضـرت امام خمینی قدس سره بود که روز ۱۲ بهمن ۵۷ وقتی در هواپیما نشست تا به ایران بیاید، خبرنگار از او پرسید چه احساسی دارید؟ فرمود: هیچ.

با اینکه هنوز نظام شاهنشاهی سرِ پا بود و احتمال سرنگونی هواپیما داده می شد.

ص: ۱۹

۱- ۴۴) بقره، ۱۵۲.

در وصیّت نـامه خود نیز نوشت من بـا قلبی آرام به سوی خـدا می روم. این دل آرام از زور و پول و مقـام نیست، از پیونـد با خداست که بهترین نوع آن نماز است.

۴۱- نماز، یعنی ایمان

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، یعنی ایمان

بعـد از حدود ۱۵ سـال که مسـلمانان به سوی بیت المقـدّس نمـاز می خواندنـد، وقتی به دلائلی قبله به سوی کعبه تغییر کرد، سؤالی برای مسلمانان پیش آمد که نمازهای قبلی ما چه حکمی دارد؟ این مسئله را از پیامبر پرسیدند.

آیه نازل شد که نمازهای قبلی شما صحیح است و خداوند پاداش نمازهای شما را ضایع نمی کند.

لکن آیه ای که نازل شـد این بود: «وماکان اللّه لیضیع ایمانکم»(۱) خداوند ایمان شـما را ضایع نمی کند. یعنی به جای اینکه بگویـد: نمازهایتـان از بین نرفته و صـحیح است، می فرمایـد: ایمانتان ضایع نشـده، که این تعبیر نشان دهنـده آن است که نماز یعنی ایمان و ترک نماز یعنی ترک ایمان.

۴۲- نماز و بزرگی خداوند

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و بزرگی خداوند

اوّلین کلمه واجب در نماز «اللّه اکبر» است و کسی که خداوند نزدش بزرگ شد، همه چیز را کوچک خواهد دید.

کسـانی که سوار هواپیمـا می شونـد، همین طور که بالاـ می رونـد خانه های بزرگ ومحلّه ها و شـهرها نزد آنان کوچک می شود و هر چه پرواز بالاتر باشد، زمین کوچک تر جلوه خواهد کرد.

کسی هم که خداوند نزد او بزرگ شود، دیگر طاغوت ها و قدرت ها و مال و مقام ها نزد او ارزش نخواهد داشت.

حضرت امیرعلیه السلام در بیان صفات متّقین می فرماید:

«عظم الخالق فی اعینهم فصغر مادون ذلک فی انفسهم»(۲)

چون خداونـد در چشم مؤمنین بزرگ شد، غیر او هر چه و هرکس باشد کوچک جلوه خواهد کرد. اگر دنیا نزد ما کم ارزش شد وابستگی ما به آن کم می شود و قهراً برای مال و مقام آن این همه جنایت و خلاف مرتکب نمی شویم.

از سـخنان امام خمینی قـدس سـره این بود که «آمریکا هیـچ غلطی نمی توانـد بکند.» این یک تهدید تو خالی و شـعار نیست، کسی که یک عمر باور داشته که خدا بزرگ است، آمریکا نزدش کوچک جلوه می کند و هر حادثه ای پیش او ساده است.

۱- ۴۵) بقره، ۱۴۳.

۲- ۴۶) نهج البلاغه، خطبه ۱۹۳.

حضرت زینب کبری علیها السلام عصر عاشورا گفت: «ربّنا تقبّل منّا هذا القلیل» خداوندا! این اندک را از ما بپذیر.

حادثه کربلا و شهادت امام حسین علیه السلام بسیار بزرگ بود، ولی کسی که خدا را بزرگ ببیند آن حادثه را هم کوچک می بیند.

و در پاسخ حاکم ستمگر بنی امیّه که پرسید در کربلا چه دیدید؟ فرمود: «ما رأیت الاّ جمیلا» من جز زیبائی چیزی ندیدم.

آری در دید عارفان، تمام کارهای خداوند حکیمانه وزیباست.

۴۳- نماز و اخلاص

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و اخلاص

در سراسر نماز، قصد قربت شرط صحیح بودن آن است، حتّی اگر حرکت یا کلمه ای از واجبات یا مستحبات نماز را برای غیر خدا انجام دهیم نماز باطل می شود و اگر مکان نماز یا زمان آن را برای غیر خدا تعیین نمائیم نماز باطل است، اگر حالتی که هنگام نماز به خود می گیریم برای غیر او باشد نماز باطل است.

بنابراین عبادت بودن نماز مربوط به آن است که انسان هیچ گونه قصد غیر خدائی نداشته باشد و این قصد قربت از لحظه ورود به نماز تا پایان همچنان ادامه یابد.

ناگفته پیداست که انسان در لابلای آن همه زرق و برق ها و جاذبه های زیاد اگر هر روز بتواند از همه چیز دل تهی کند و ریسمان معنوی روح خود را با ذات مقدّس او گره زند و چنان با او خلوت کند که راه نفوذ غیر را بگیرد، ارزش مهمی را به دست آورده است.

ما در نماز با گفتن «ایّاک نعبد و ایّاک نستعین» به عبودیّت و بندگی خالصانه اعتراف می کنیم واین اخلاص را از خداوند می خواهیم.

۴۴- نماز، میزان سنجش ایمان

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، میزان سنجش ایمان

قرآن می فرماید: «و انّها لکبیره الاّ علی الخاشعین»(۱) نماز بار سنگینی است مگر برای افراد خاشع.

بنابراین هرگاه احساس کردیم نماز برای ما سنگین است باید بفهمیم روح خشوع نسبت به پروردگارمان نداریم و رفتن خشوع زمینه بی تفاوتی و کبر است.

امام سجّاد علیه السلام در دعای سحر ماه رمضان که نامش دعای ابوحمزه ثمالی است، در ضمن مناجات های خود فلسفه

سنگینی نماز را تحلیل می کند و می گوید:

ص: ۲۱

۱- ۴۷) بقره، ۴۵.

خدایا! چرا هنگام نماز نشاط ندارم؟

شاید مرا از درگاه خود رانده ای!

شاید بخاطر یاوه گوئی ها توفیقم کم شده!

شاید مرا صادق نمی دانی!

شاید رفیق بد در من اثر گذاشته و ...

به هر حال سنگینی نماز علامت خطر است.

۴۵- نماز، درگاه لطف خدا

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، درگاه لطف خدا

افراد دیگر غیر از خداونـد، یـا لطفی ندارنـد یـا لطفشان ناچیز و محـدود است، یا لطف خود را به دیگران نمی رساننـد و یا با هزار منّت ذرّه ای محبّت دارند و اگر لطفی کنند از بهره خودشان کم می شود. امّا خداوند:

۱- لطفش بی نهایت است.

۲- باب لطف او همیشه به روی همه باز است.

۳- دعوت به ورود هم کرده است.

۴- از ورود دیگران در مدار لطفش شاد می شود.

۵ - مردم را بدون هدیه و رشوه و با دست خالی می پذیرد.

۶- رابطه با او و بهره گیری از الطاف او نه زمان می خواهـد نه زمین، نه واسـطه می خواهـد، نه رابطه و نه هیـچ شـرطی دیگر، فقط صداقت قلبی کافی است. صادقانه به لغزش خود اقرار کنیم و به درگاه او رو آوریم.

۴۶- نماز، تکراری نیست، تعمیق است

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، تکراری نیست، تعمیق است

بر خلاف تصوّر بعضـی که نماز را تکرار می داننـد، نماز نردبان ترقی است که هر چه بیشتر با حضور قلب خوانـده شود بالاتر می روی، گرچه در ظاهر رکوع و سـجودها تکرار می شود ولی در حقیقت هماننـد پلّه های نردبانی است که موجب بالا رفتن معرفت و ایمان انسان می شود.

به تعبیر دیگر این اعمال به ظاهر تکراری، همانند کلنگی است که برای حفر چاه می زنند، کلنگ زدن در ظاهر تکراری است، امّا در واقع هر کلنگی که می زنید به عمق بیشتری می روید ویک قدم به آب نزدیک تر می شوید. به هر حال، ظاهر نماز تکراری است، امّا در واقع عمق بخشیدن و پرواز است.

ص: ۲۲

۴۷– نماز و طبیعت

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و طبیعت

نمـاز تنهـا یـک توجّه قلبی نیست، بلکه عملی است همراه بـا مردم و با بهره گیری از طبیعت. بایـد به آسـمان نگاه کرد تا وقت نماز را شناخت، به ستارگان نگریست تا قبله را شناخت، به آب توجّه کرد تا پاک و مطلق و حلال و تمیز باشد، به خاک دقّت کرد تا برای سجده و تیمم شرائط لازم را داشته باشد. رسول اکرم صلی الله علیه وآله سحرها به آسمان و ستارگان نگاه می کرد و فکر می کرد و می گفت: «ربّنا ما خلقت هذا باطلا»

پروردگارا! اینها را بیهوده خلق نکردی. آنگاه به نمازشب می ایستاد. فکر در طبیعت یکی از راه های خداشناسی است. البتّه توجّه به طبیعت صحیح است نه غرق شدن در طبیعت. طبیعت، آیه و علامت و فلش برای عبور است نه توقفگاه و غرقاب، آب دریا برای آن است که کشتی روی آن برود، نه آنکه آب توی کشتی وارد شود و همه را غرق کند. خورشید برای آن است که انسان از نورش بهره گیرد نه آنکه به نورش خیره گردد و کور شود.

۴۸– نماز و ادب

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و ادب

در اسلام به ما سفارش شده که در نماز با ادب بایستیم، دست ها روی ران ها، بدن آرام، نگاه ها به محل سجده، لباس ها نو و تمیز، همراه بـا بـوی خوش و معطّر. اگر بـا جمـاعت هسـتیم از سـایرین جلو و عقب نیفـتیم و خود را هماهنـگ دیگران و مردم کنیم، مقـام امام را نگهـداریم، قبل از او کاری انجام نـدهیم، به رکوع یا سـجود نرویم و بهتر است حتّی قبل از کلام امام، ذکر نماز را به زبان جاری نکنیم. مجموعه این

دسـتورالعمل ها روحیه ادب و اطاعت را در انسان تقویت می کنـد، آن هم ادبی بر اساس ارزش هایی چون: شـناخت، محبّت، تواضع و ادب در برابر کسی که اهلیّت دارد، نه تملّق و نه خودباختگی.

در حدیث است: کسـی که سجده نماز را با سرعت انجام می داد حضرت رسول صلی الله علیه وآله فرمود: گویا کلاغی نوک به زمین می زند.(۱)

ص: ۲۳

۱– ۴۸) وسائل، ج ۳، ص ۲۵.

۴۹- نماز و زنده کردن ارزشها

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و زنده کردن ارزشها

از مهم ترین ارزشـهای اسـلامی، عدالت ورزی و عدالت گستری است. در نماز نیز عدالت و محبوبیّت اجتماعی دو شرط مهم برای امام جماعت است.

اگر مردم امـامت شخصـی را قلباً قبول نداشـته باشـند، ولی او خودش را همچنان امام جماعت قرار بدهـد نمازش قبول نیست. همچنین برای کسانی که در صف اوّل نماز قرار می گیرنـد، صـفات وکمالاتی مطرح شده که این صـفات خود یک نوع زنده کردن ارزش های معنوی است. یعنی در جامعه هرگروه که به عدالت و تقوی نزدیک ترند باید جلوتر ومحترم تر باشند.

۵۰- ندای نماز از گهواره تا گور

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » ندای نماز از گهواره تا گور

هنگام تولّـد نوزاد، اذان گفتن در گوش او سـفارش شـده و نیز هنگام دفن مرده نماز واجب شـده است، هیچ عبادتی از لحظه تولّد تا لحظه مرگ، این چنین ملازم انسان نیست.

۵۱- نماز، درمان مشکلات اجتماعی

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، درمان مشکلات اجتماعی

قرآن می فرماید: «واستعینوا بالصبر والصلوه»(۱) از شکیبائی و نماز کمک بگیرید.

در حدیث می خوانیم: که هرگاه حضـرت محمّدصـلی الله علیه وآله و حضرت علی علیه السلام گرفتار مشکلات می شدند به نماز می ایستادند.

۵۲- آموزش نماز مسئولیّت والدین

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » آموزش نماز مسئولیّت والدین

تعلیم نماز در روایات از وظایف مهمّ والـدین است. والدین باید فرزندان خود را از سه سالگی با بیان کلماتی از قبیل «لااله الا اللّه» آشنا کنند و کم کم او را آماده نماز نمایند.

خداوند به پیامبر می فرماید: «وامر اهلک بالصلوه و اصطبر علیها»(۲) به اهل خود فرمان نماز بده وپشتکار داشته باش.

قرآن در ستایش حضرت ابراهیم می فرماید: «و کان یأمر اهله بالصلوه»(۳) او اهل خود را به نماز فرمان می داد.

لقمان هم به فرزندش سفارش نماز می کرد: «یابنّی اقم الصلوه»(۴)

ص: ۲۴

۱- ۴۹) بقره، ۴۵.

۲- ۵۰) طه، ۱۳۲.

۳- ۵۱) مریم، ۵۵.

۴- ۵۲) لقمان، ۱۷.

۵۳– عواقب اعراض از یاد خدا ونماز

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » عواقب اعراض از یاد خدا ونماز

نماز ذکر خداست وکسی که از ذکر خداوند اعراض کند زندگی نکبت باری دارد: «مَن اعرض عن ذکری فانّ له معیشه ضنکا»(۱)

ممکن است بگوئید بسیاری اهل نماز نیستند ولی زندگی خوبی دارند، ولی باید به درون آنها سری زد تا ببینیم آیا صفا وآرامش لازم را دارند یا نه؟ در مشکلاتی که برای آنها پیش می آید چقدر دستپاچه می شوند و خودشان را می بازند؟ باقی انسان ها را با چه دیدی می نگرند؟ تقوی و عدالت چه جایگاهی نزدشان دارد؟ روحشان به چه چیز وابسته است؟ به آینده خود چقدر اطمینان دارند؟ اضطراب وهیجان های روانی، تزلزل

خانوادگی، ضعف اعصاب، بدگمانی، احساس غربت و تنهایی از درون، فساد و فحشا، آمار جنایت، فرار فرزندان از خانه، بالا بودن آمار طلاق، خودباختگی، ترس و... در جامعه بی نماز بیشتر است یا با نماز؟

۵۴– نماز و توکّل

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و توکّل

در نماز بارها آیه مبارکه «بسم اللّه الرحمن الرحیم» را بر زبان جاری و به خود تلقین می کنیم.

حرف «باء» در بسم اللّه رمز استمداد و توکّل است،

با یاد او شروع کردن نشانه آن است که تنها از قدرت او کمک بگیریم و به او توکّل کنیم.

یاد او نشانه مهر او و عشق به اوست.

۵۵– نماز و روح بزرگ

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و روح بزرگ

انسان در نماز خداوندی را حمد و سپاس می کند که خالق تمام هستی است. سرچشمه تمام رحمت ها و برکات است. مالک روز قیامت است.

کسی که حمد و ثنای خود را نثار این وجود مقدّس با این خصوصیات می کند هرگز حاضر نیست برای هر چیز پست و جزئی و در برابر هر قدرت ناچیزی ستایش کند.

زبانی که ثناگوی خالق هستی شد، دیگر تن به ثناگویی هر نالایقی نمی دهد. فراموش نکنیم که امام حسین علیه السلام

فرمود: کسی که وصل به پیامبر صلی الله علیه وآله باشد و از دامن زهراعلیها السلام برخاسته باشد، بیعت یزید را نخواهد پذیرفت.

آری ... ستایش او نه دیگران،

ثنای او نه طاغوت ها،

ثنای او برای ربّ العالمین بودنش،

الرّحمن الرّحیم بودنش،

ص: ۲۵

۱- ۵۳) طه، ۱۲۴.

مالک یوم الّدین بودنش،

دیگران چه و که هستند و چه قدرتی دارند که من ثناگوی آنها باشم؟ به خصوص که مسلمان می داند اگر ظالمی ستایش شود عرش خداوند به لرزه در می آید.

بنابراین ثنای او، آنچنان روح بزرگی به ما می دهد که دیگر حاضر به ثنای دیگران نمی شویم و این روح بزرگ را از نماز و حمد می توان تحصیل کرد.

حیف که ما با توجّه نماز نخواندیم و مزه نماز را نچشیدیم.

۵۶- نماز و الگوپذیری

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و الگوپذیری

در نماز با گفتن «صراط الذین انعمت علیهم» از خداوند می خواهیم که الگوی ما را کسانی قرار بده که مورد لطف تو هستند، تو را شناختند و به تو عشق ورزیدند، در راه تو گام برداشته و استقامت کردند و از تو جدا نشدند.

بر اساس آیه ۶۹ سوره نساء کسانی که خداوند به آنها نعمت داده، عبارتند از: انبیا و شهدا و صدیّقین و صالحان.

آری نعمت واقعی همان ایمان و ارتباط با خداوند و گام در راه رضای او برداشتن و در راه او فدا شدن است. نعمت های مادّی نصیب حیوانات هم می شود «متاعاً لکم ولانعامکم»(۱) مقام معنوی است که به انسان ارزش می دهد.

۵۷- نماز همراه با آگاهی

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز همراه با آگاهی

قرآن درباره تسبیح ونماز ساکنان آسمان ها وپرندگان می فرماید:

«کل قد علم صلواته و تسبیحه»(۲) نماز آنها آگاهانه است.

ولی در جای دیگر خطاب به انسان ها می فرماید:

«لاتقربوا الصلوه و انتم سُکاری حتّی تعلموا ما تقولون»(۳) در حال مستی نماز نخوانید تا بدانید چه می گوئید.

به همین دلیل در روایات آمده است:

عبادت عالم از عابد بهتر است.

۱- ۵۴) نازعات، ۳۳.

۲- ۵۵) نور، ۴۱.

۳- ۵۶) نساء، ۴۳.

در اسـلام به تجّار سـفارش شده: «الفقه ثم المَتجَر»(۱) اوّل مسائل حلال و حرام را فرا گیریـد بعـد به سـراغ تجارت برویـد. در آموزش نماز هم باید سعی کنیم اسرار نماز را به نسل نو تعلیم دهیم تا آگاهانه برای نماز قیام کنند.

۵۸– نماز و جهاد

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و جهاد

دسـتورات اسـلام از یکدیگر جدا نیست ولذا قرآن می فرماید: «لاتصلّ علی احد منهم مات ابداً ولا تقم علی قبره»(۲) به جنازه فراریان از جبهه نماز نخوانید:

فراموش نمی کنم در ایّام دفاع مقـدّس، جوانی وصـیّت کرد که اگر من شـهید شدم مرا دفن نکنید مگر آن دو دسـته ای که با هم قهرنـد، آشتی کننـد و این جوان از خون مقـدّس خودش به نفع اصـلاح ذات البین اسـتفاده کرد، در حالی که می توانسـت بگوید اگر شـهید شدم راضـی نیسـتم فلان شخص یا گروه به تشییع جنازه من بیاید و بدینوسیله آتش فتنه را بیشتر و کینه ها را عمیق تر نماید.

۵۹– نماز و نیاز

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و نیاز

آنجـا که کـار و تلاـش بیشتر است نیاز به نماز بیشتر است. انسان معمولاً در شب ها خواب است و فعّالیتی نـدارد، از این رو از عشاء تا صبح نمازی واجب نیست ولی نیاز معنوی انسان در روز بیشتر است.

هوس هـا، طـاغوت هـا، جلوه هـا، حیله هـا و تمـام پرتگاه ها در روز جلوه دیگری دارنـد و لـذا اوّل روز و آخر روز بایـد نماز خوانده شود وبرای وسط روز سفارش ویژه آمده است:

«اقم الصلوه طرفی النهار»(۳)

دو طرف روز (صبح و شب) نماز به پا دار.

«حافظوا علی الصلوات و الصلوه الوسطی»(۴)

نسبت به تمام نمازها به خصوص نماز ظهر حفاظت کنید. و مثل منافقین گرمی هوا را بهانه ترک جماعت قرار ندهید.

و از آنجـا که روزهای جمعه و عیـد ایّام فراغت است و معمولاً فساد در ایّام فراغت بیشتر به سـراغ انسان می آیـد، سـفارش به نماز جمعه و نماز عید شده است.

شایـد بخـاطر لطـافت و ظرافت بیشتری که روح دختر دارد و غبـار و فسـاد در روح هـای لطیف زودتر منعکس می شود، نمـاز

دختران از ۹ سالگی شروع می شود.

۱- ۵۷) بحار، ج ۱۰۳، ص ۱۱۷.

۲- ۵۸) توبه، ۸۴.

۳- ۵۹) هود، ۱۱۴.

۴- ۶۰) بقره، ۲۳۸.

و هرگاه مشکل اضافه ای برای انسان پیش آمد سفارش به نماز بیشتری شده است. «واستعینوا بالصبر والصلوه»

به هرحال شاید بتوان گفت برنامه ریزی نماز مناسبت کامل با نیازها وزمان ها و ظرافت های روحی وروانی دارد. (واللّه العالم)

۶۰- نماز، سدّی محکم در برابر گناه

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، سدّی محکم در برابر گناه

هرجا نماز پایگاه داشت شیطان بساط خود را جمع می کند و هرکجا رشته نماز پاره شد همه کمالات متفرق می شود.

قرآن می فرماید: «انّ الصلوه تنهی عن الفحشاء والمنکر»(۱) قطعاً نماز از فحشا و منکر جلوگیری می کند.

نمازگزار نمی تواند سست باشد،

لباس و مکانش حرام باشد،

بدنش ناپاک و لقمه اش آلوده باشد،

او بخاطر صحیح بودن نمازش مجبور است یک سری مراقبت هائی از خود داشته باشد،

ارتباط با خداوند روح قدسی به انسان می دهد که از ارتکاب آلودگی ها شرم دارد.

کجا دیده اید کسی از مسجد به قمارخانه یا مراکز فساد برود؟

کجا دیده اید کسی از خانه خدا بیرون آید و برای دزدی پا به خانه مردم گذارد؟

وبر عکس اگر نماز ضایع شود هر گونه فساد و پیروی از انواع شهوات پیدا می شود.

قرآن می فرماید: «فخلف من بعدهم خلف اضاعواالصلاه واتّبعوا الشّهوات»(۲)

۶۱- نماز محور زمان بندی ها

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز محور زمان بندی ها

در آیه ۵۸ سوره نور قرآن به نونهالانی که هنوز به تکلیف نرسیده اند می فرماید: هرگاه خواستید وارد اتاق والدین شوید، در سه وقت با اجازه وارد شوید: اوّل: قبل از نماز صبح، دوّم: بعد از نماز عشا وسوّم: هنگام ظهر که انسان معمولاً لباس های خود را برای استراحت در می آورد.

در این آیه زمان بندی اجازه فرزندان، براساس نماز صبح و عشاء شده است.

چه زیباست ساعات جلسات ما نیز چنین باشد، مثلاً ملاقات ما بعد از نماز مغرب یا عشا یاقبل از نماز ظهر، تا با تکرار زمان، فرهنگ نماز را در جامعه شایع تر سازیم.

۱- ۶۱) عنکبوت، ۴۵.

۲- ۶۲) مریم، ۵۹.

۶۲- نماز، وسیله محو گناهان

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، وسیله محو گناهان

قرآن، در کنار فرمان نماز، می فرماید:

«انّ الحسنات یذهبن السّیّئات»(۱)

همانا کارهای نیک، گناهان را محو می کند و از بین می برد.

حضرت علی علیه السلام می فرماید: اگر بعد از گناه، دو رکعت نماز خوانده و از خداوند، عافیت درخواست شود، اثر آن گناه محو می شود.(۲)

از رسول اکرم صلی الله علیه وآله نیز روایت شده است: گناهانی که میان دو نماز واقع می شود، مورد عفو قرار می گیرد.(۳)

آری گناه که در اثر غفلت از یاد خدا سر می زند، با نماز و عبادت که مایه انس و ارتباط با خداوند است، زدوده می شود و مغفرت، جای معصیت را می گیرد.

۶۳- نماز وشیوه آموزش گام به گام

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز وشیوه آموزش گام به گام

شیوه تدریجی در آموزش وتربیت، شیوه ای است که در اسلام به ویژه در عبادات، مورد توجّه بوده است.

روایات تربیتی اسلام دستور می دهد: کودک را سه سال آزاد بگذار، پس از سه سال، جمله «لا اله الاّ اللّه» را به او تعلیم بده.

وقتی که سه سال و هفت ماه و بیست روز شد، دوّمین جمله ای که می آموزی «محمد رسول اللّه» باشد.

وقتی چهار سال تمام شد، صلوات بر پیامبر آموزش داده شود.

در پنج سالگی، که کودک قدرت تشخیص دست راست و چپ را یافت، او را رو به قبله قرار ده و به او سجده بیاموز.

در سال ششم، نماز و رکوع و سجود را آموزش بده.

در سال هفتم، شستن دست و صورت را به او بیاموز.

و در سال نهم، مسأله نماز را جدّی گرفته و اگر سرکشی کرد، با او برخورد تنبیه آمیز داشته باش.(۴)

۱- ۶۳) هود، آیه ۱۱۴ .

۲- ۶۴) نهج البلاغه، حکمت ۲۹۹ .

۳- ۶۵) شرح ابن ابی الحدید، ج ۱۰ ص ۲۰۶ .

۴- ۶۶) وسائل، ج ۱۵ ص ۱۹۳ .

۶۴- نماز و یاد حسین علیه السلام

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و یاد حسین علیه السلام

بهترین چیزی که سجده بر آن سفارش شده، خاک کربلا و تربت امام حسین علیه السلام است. امام صادق علیه السلام هنگام سجده پیشانی مقدّسش را بر خاک کربلا می گذاشت. برای همراه داشتن تسبیح تربت امام حسین نیز روایاتی وارد شده است تا آنجا که همراه داشتن آن مثل گفتن سبحان اللّٰه است و سجده بر مهر آن سبب کنار رفتن پرده ها و قرب بیشتر به ذات مقدّس خداوند است.(۱)

۶۵- نماز و یاد پیامبرصلی الله علیه وآله

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و یاد پیامبرصلی الله علیه وآله

در هر دو رکعت نماز، یک تشهد می خوانیم که در آن به یگانگی خداوند و رسالت حضرت محمّد صلی الله علیه وآله اقرار می کنیم.

هر روز در پنج وقت این اقرار و اعتراف به توحید و نبوّت لازم است تا انسان راه را گم نکند، مکتب و صاحب آن را فراموش نکند، بر او صلوات بفرستد و در این اقرار و صلوات در ردیف خداوند و فرشتگان قرار بگیرد. زیرا قرآن می فرماید: «انّ اللّٰه و ملائکته یصلّون علی النبی»(۲) خدا و ملائکه بر پیامبرش صلوات می فرستند، پس چرا ما نفرستیم؟ مگر او ما را نجات نداد؟ سلام بر پیامبر اسلام که ما را نجات داد.

۶۶- نماز، روح انسان را بیمه می کند

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، روح انسان را بیمه می کند

در سوره معارج می خوانیم: «اذا مسّه الشّر جزوعا و اذا مسّه الخیر مَنوعا الاّ المصلّین الّذینهم علی صلواتهم دائمون»(۳)

انسان در برابر تلخی ها و شرور بی صبر است و در برابر لذّت ها و خوبی ها تنگ نظر و بخیل، مگر نمازگزارانی که نسبت به انجام آن همیشه مراقبند.

آری ارتباط دائمی با قدرت بی نهایت، به انسان قدرت می دهد، روحیّه توکّل را بالا برده و انسان را موجودی شکست ناپذیر می سازد.

ناگفته پیداست که این آثار برای نماز پیوسته و همراه با توجّه است، نه نمازهای غافلانه و موسمی.

۱- ۶۷) وسائل، ج ۳ ص ۶۰۸ .

۲- ۶۸) احزاب، ۵۲.

۳- ۶۹) معارج، ۲۰ - ۲۲.

۶۷– نماز و سلام

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و سلام

هر مسلمان در هر کجای زمین که هست هر روز پنج بار باید به تمام همفکرانش سلام کند «السلام علینا و علی عباداللّه الصالحین» سلام بر بندگان صالح خدا،

سلام بر سرمایه داران هرگز،

سلام بر قدرتمندان هرگز،

سلام فقط بر عباد صالح خدا.

سلام بر طرفداران مکتب حقّ «عباداللّه الصالحین»

سیاست خارجی ما را در نماز، یکی «غیر المغضوب علیهم» تعیین می کند ویکی «السلام علینا و علی عباداللّه الصالحین»

آری کسی که هر روز به بندگان خدا سلام کند، با آنها حیله نمی زند، خیانت نمی کند، کلاه سرشان نمی گذارد.

۶۸– نماز و مردم

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و مردم

اصل در نماز، به جماعت خواندن است.

در نمازجماعت، با مردم، در مردم و از مردم بودن مطرح است، در کنار مردم بدون هیچ گونه امتیاز، از هر نژاد و اقلیم و در هر شرایط اقتصادی.

نمازجماعت بدون امام نمی شود، چنانکه جامعه بدون رهبر نمی شود. امام برای همه مردم به طور یکسان امام است، نه برای گروه خاص. فقیر و غنی و زشت و زیبا در کنار هم قرار می گیرند، باید امتیازات پوچ با نماز جماعت از جامعه حذف شود، اگر امام در نماز اشتباه کرد مردم به او هشدار می دهند، یعنی در نظام اسلامی امام وامّت باید مراقب یکدیگر باشند.

امام جماعت باید مراعات ضعیف ترین مردم را بکند و نماز را طول ندهد و این خود درسی است که مسئولین باید در برنامه ریزی ها و حرکت ها توجّه به همه اقشار داشته باشند. در نماز جماعت مردم نباید از امام جلو بیفتند و این درس دیگری است که نشانه نظام و ادب می باشد. اگر از امام جماعت گناه بزرگی سر زد و مردم فهمیدند، باید کنار رود. یعنی مردم و جامعه را نباید بدست فاسق سپرد.

در نمازجماعت همه با هم به خاک افتاده و سجده می کنیم آری باید همه با هم باشیم.

در نماز جماعت همه مردم می توانند با کسب علم و تقوی و محبوبیّت امام شوند، پیشـنمازی ارث کسـی نیست، هر کسـی در کمالات برتر شد در جامعه آقاست.

ص: ۳۱

۶۹- نماز و اطلاع رسانی

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و اطلاع رسانی

امروزه در دنیا دولت ها با صرف بودجه های سرسام آوری برای امر اطلاع رسانی به جامعه کوشش می کنند.

در اسلام طرح نمازجماعت و حضور مردم در صحنه، آن هم در خانه خداوند و با وضو، بهترین فرصت برای آشنایی مردم با یکدیگر و آشنایی با توطئه های دشمنان و پیش بینی راه حل ها برای خنثی کردن آن و شنیدن آخرین اخبار و گرفتن تحلیل درست از زبان امام جماعت با سواد و با تقوی و احوالپرسی از یکدیگر و تفقّد از محرومین جامعه و یاد گذشتگانی که در مسجد بوده اند و حضور و غیاب ساده و بی تشریفات و دعای

دسته جمعی برای حلّ مشکلات و استمداد از خداوند است.

۷۰- نماز و رهبری

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و رهبری

نماز جماعت همانند هر اجتماع دیگر نیاز به رهبر و امام دارد. در انتخاب امام جماعت مردم باید توجّه به کمالات، علم، تقوی، لیاقت ها و اهلیّت ها داشته باشند و این خود تمرینی است که در جامعه زیر بار هر رهبری نروند.

امام جماعت واسطه میان مردم و خداست و انسان نباید فاسق را واسطه قرار دهد.

افرادی که در گناه و فساد غوطه ورند چگونه می توانند مرا با نمازی آشنا کنند که از فحشا ومنکر جلوگیری کند؟ آری امامِ جماعت باید انسان وارسته، با کمال، با سواد و با تقوی باشد. مگر نه این است که امام من، رابط من با خداست؟ به هر ریسمانی که نمی توان چنگ زد و با هر نردبانی که نمی توان بالا رفت.

آری انتخاب امام جماعت مردم را هر روز به فکر امامت و رهبری می اندازد.

اگر رهبری برای چند نفر در مسجد شایستگی هایی لازم دارد پس رهبری امت و جامعه شایستگی بیشتری می خواهد، به همین دلیل سفارش شده پشت سر کسی نماز بخوانید که به ایمان و عدالت او اطمینان دارید.

همین که پشت سر شخصی به عنوان امام جماعت نماز خواندید قهراً آن امام بیش از دیگران مراعات رفتار خود را بکند. آری کسی که خود را امام دیگران قرار می دهد باید قبل از دیگران به اصلاح خود بپردازد و بدین وسیله بر پایی نماز جماعت ها وسیله ای برای اصلاح افراد می شود.

۷۱– نماز و تحرّک

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و تحرّک

اسلام از مردم تحرک و هیجان معنوی می خواهد، شعار «عجّلوا بالصلوه» و «فاسعوا الی ذکر اللّه»(۱) یعنی باید هنگام نماز با صدای مقدّس اذان در جامعه مسلمین، تحرّک و تصمیم خاصی را به وجود آورد، باید کارها تعطیل، تفرق ها تبدیل به وحدت، غفلت ها تبدیل به ذکر و یاد خدا شود.

مؤمن واقعی کسی است که هرگاه یاد خدا شد دل او تکان بخورد. مثال کسی که صدای اذان را بشنود و بی توجّه باشد، مثال کودکی است که صدای پدر را بشنود و اعتنا نکند.

۷۲– نماز و نظم

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و نظم

در زمان بندی اوقات نماز، در منظم بودن صف های نماز جماعت، در با هم سجده رفتن، با هم نشستن، با هم قیام کردن، با هم سکوت کردن، با هم دعا کردن، جلو عقب نیفتادن، قبل از وقت نماز نخواندن و نماز را به خارج از وقت نسپردن، در همه اینها سیمای نظم را مشاهده می کنیم.

۷۳– نماز و جهت گیری

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و جهت گیری

نمازگزار باید رو به قبله بایستد و جهت و خطّ خود را روشن کند، البتّه قبله و جهت او را باید خداوند تعیین کند، نه خودش و نه طاغوت ها.

قبله، رمز شناسائی مسلمین از دیگران است از این جهت به مسلمین «اهل قبله» می گویند، مسلمانان با هر سلیقه و تفکّر و از هر نسل و نژادی، باید جهت واحدی داشته باشند.

اگر مال و مقام هر لحظه دل ما را به سوئی می کشد، هنگام نماز باید دل از همه بکنیم، کسی که جسم خود را رو به خانه خدا کرد آمادگی آن را پیدا می کند که قلب و روح خود را متوجّه صاحب خانه کند.

قبله ما کعبه است، اوّلین خانه ای که برای مردم و عبادت بنا شد. خانه ای که همه انبیا دورش طواف کرده اند،

خانه ای که ابراهیم پایه هایش را بالا برده و اسماعیل در کنارش به کارگری پرداخته است،

خانه ای که برای همه مردم و برای همیشه درهایش باز است و هیچ کسی در آنجا حقّ تعرّض ندارد. برای همه مردم مقدّس و

از ملك هر كس آزاد است.

ص: ۳۳

۱- ۷۰) جمعه، ۹.

۷۴- نماز و نظافت

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و نظافت

اوّلین واجب هر مسلمان به هنگام صبح و برخاستن از خواب، وضو گرفتن و شستن دست و صورت است و این عمل که در طول روز برای هر نماز تکرار می شود، مایه نظافت و شادابی نمازگزار می گردد.

نمازگزار باید لباس و بدنش پاک باشد، اگر ذرّه ای آلودگی و نجاست به بدن یا لباس او باشد، نمازش باطل است. (غیر از بعضی موارد استثنایی)

نمازگزاری که می داند هر رکعت نماز با مسواک، برابر با هفتاد رکعت است مسواک را ترک نمی کند.

نمازگزاری که می داند با حال جنابت نمازش باطل است، به فکر غسل می افتد و غسل او را به فکر ساختن حمّام می اندازد و وجود حمام رابطه او را با شستشو زیاد می کند.

۷۵- نماز و وقف

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و وقف

فکر و فرهنگ نماز، مسأله مسجدسازی وقرار دادن موقوفات برای آن را در جامعه به وجود می آورد. صدها هزار قطعه زمین و مغازه و مزرعه در طول تاریخ وقف مساجد شده که این خود یک صدقه دائمی و یک حرکت الهی و خدمت اجتماعی است که در شعاع نماز و مسجد نصیب مردم می شود.

وقف چراغی است که انسان برای فردای خویش می فرستد، وقف نشانه تداوم مالکیّت انسان بعد از مرگ است، وقف نشانه عشق به مکتب و مردم است

۷۶- نماز و انتخاب دوست

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و انتخاب دوست

در حدیث است: یکی از برکات مسجد و نماز، پیدا کردن دوست خوب است.(۱)

انسان در زندگی اجتماعی خود نیاز به دوست دارد و نقش مثبت یا منفی دوست در زندگی انسان بر کسی پوشیده نیست. مسجد بهترین مرکز دوست یابی است.

کسانی که به مسجد می روند برای بندگی خدا می روند. حیله ها و خودنمایی ها را کنار می گذارندو انسان می تواند در میان مردم مسجد، دوست خود را انتخاب کند.

اگر شخصی اهل نماز نبود، چرا با او دوست شویم؟ او که با خدا قهر است، با من نیز دوست نخواهد بود. او که الطاف خدا را فراموش می کند، خدمات مرا هم فراموش خواهد کرد. او که با مؤمنین وفادار نیست، چگونه اطمینان داری با تو وفادار بماند؟

۱- ۷۱) بحار، ج ۸۳، ص ۳۵۱.

۷۷- نماز و انتخاب همسر

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و انتخاب همسر

در اسلام سفارش شده که اگر کسی اهل مسجد و جماعت نیست و عملاً به عبادت و وحدت و امّت، بدون عذر پشت پا می زند، او را بایکوت کنید، او را به عنوان همسر خود انتخاب نکنید. عمل به همین دستور می تواند مساجد را پر کند، زیرا جوانان که فهمیدند رها کردن مسجد و مسلمین به قیمت طرد عملی آنان تمام می شود هرگز مساجد را رها نخواهند کرد.

۷۸- نماز و امداد به مردم

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و امداد به مردم

یکی از برکات نماز به خصوص در مساجد، امدادگری است، همیشه محرومان به مساجد روانه می شدند و مشکلات خود را با مردم در میان می گذاشتند و در آن مکان مقدّس آن را حل می کردند. سابقه این کار از زمان رسول اکرم صلی الله علیه وآله بوده است و قرآن صحنه ای را نقل می کند که فقیری وارد مسجد شد و از مردم استمداد کرد. کسی به او توجّهی نکرد و فقیر با ناله به خداوند حال خود را گفت. حضرت علی علیه السلام

مشغول نماز بود به

فقیر اشاره کرد و او جلو آمد و حضرت در حال رکوع انگشتر خود

را به او داد، آیه نازل شد که: رهبر شما فقط خداوند و پیامبرش و کسانی اند که در حال رکوع انفاق و به فقرا رسیدگی می کنند.

همین که مردم آیه را شنیدند به مسجد آمدند تا ببینند این آیه درباره چه کسی نازل شده است. فهمیدند که مورد آیه شخص علی بن ابیطالب علیهما السلام است.

به هر حال، امدادرسانی به جبهه های جنگ و کمک به فقراء از مسجد و در سایه برکات نماز بوده و خواهد بود.

مسلمین از پایگاه مساجد به جبهه می رفتند، انقلاب اسلامی ایران هم از مساجد شروع شد.

اجتماع مردم در مسجد برکاتی دارد که با نوشتن چند سطر حقّ آن ادا نمی شود.

در قرآن بارها نماز و انفاق، نماز و زکات، نماز وقربانی، در کنار هم آمده و در حدیث هم می خوانیم نماز کسی که زکات ندهد قبول نیست.

۷۹- نماز و اقتصاد سالم

در نماز باید لباس ومکان وآبی که برای غسل و وضو استفاده می شود حلال و طبق دستور اسلام باشد واگر دگمه یا نخی از لباس یا قطره ای از آبی که برای نماز مصرف می شود از طریق نامشروع تهیه شده باشد نماز باطل است.

جالب اینکه اگر بخواهیم نماز و دعای ما قبول واقع شود باید لقمه ای را که مصرف می کنیم نیز حلال باشد.

آری همانگونه که هواپیما برای پرواز، بنزین مخصوص می خواهد، پرواز معنوی انسان نیز لقمه حلال لازم دارد.

۸۰- نماز و تشکیلات

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و تشکیلات

چنانچه برای امام جماعت حالتی پیش آید که نتواند به نماز ادامه دهد، یکی از کسانی که پشت سر او در نزدیکی او هستند در همان حال امامت را به عهده می گیرد و این نشانگر آن است که برنامه های اسلامی با رفتن یک فرد نباید بهم ریزد، بلکه باید تشکیلات و نظام چنان پایه گذاری و برنامه ریزی شود که هرگاه فردی رفت نظام از هم نپاشد و تشکیلات همچنان پا بر جا باشد. مهمّ، تداوم راه است، هر چند پیشوا عذری

پیدا کند.

۸۱- نماز و محبّت

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و محبّت

تعاون و محبّتی که میان مسجدی هاست میان دیگران نیست.

در نظام زندگی مسجدی ها همین که یک نفر دو سه روز نیامد احوالش را می پرسند. اگر مریض است عیادتش می روند، اگر مشکلی دارد حل می کنند، مسجدی ها احساس غربت نمی کنند. کسی که هیچ فرزند وبرادری نداشته باشد ولی سروکارش با مسجد باشد احساس می کند همه مردم برادر و فرزندش هستند. بارها دیده شده یک مسجدیِ ساده که از دنیا می رود مجالس او پر رونق، مغازه ها برای او بسته و تشییع جنازه او شلوغ و با

شکوه است.

اینها نشانه پیوند قلبی و محبّتی است که در خانه خداوند با مؤمنین ایجاد می شود.

یک مسجدی در خود یک دلگرمی احساس می کند، مردم را در غم و شادی خود شریک می داند و هرگز این عواطف گرم از دوستان مسجدی را نمی توان با چیزی مقایسه کرد.

۸۲- نماز و آبرو

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و آبرو

کسانی هستند که در محله خود حاضر به کار خلاف نیستند، چون مردم او و بستگانش را می شناسند، ولی اگر همین

اشخاص به منطقه ناشناسی هجرت کنند، خلاف برای آنان سنگینی قبلی را ندارد.

ص: ۳۶

شرکت در نماز، انسان را وابسته به مسجد و اسلام و مردم می کند و برای مسجدی سیمائی از تقوی می سازد که با این عنوان حتّی المقدور حاضر به خلاف نیست، می داند که کار خلاف، آبروی مذهبی او را می برد، لباس قدسی و محبوبیّت را از تنش بیرون می آورد، ولی افرادی که از مردم و اسلام و مسجد بریده اند، خلاف کاری برایشان خیلی سختی ندارد، او عنوان مذهبی پیدا نکرده تا غم از دست دادنش را بخورد.

آری، کسی که لباس سفید بپوشد خودش روی زمین آلوده نمی نشیند.

۸۳- نماز، اصلاح فرد وجامعه

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، اصلاح فرد وجامعه

قرآن کریم در کنار اقامه نماز می فرماید: «انا لا نضیع اجر المصلحین»(۱) ما پاداش اصلاح طلبان را ضایع نمی کنیم.

معلوم می شود نماز اگر درست برگزار شود واحکام و شرایط ظاهری وباطنی آن مراعات شود، جامعه به طرف صلاح می رود. نمازگزار در واقع یک نفر مصلح است.

عبادت با گوشه گیری نیست، بلکه با اصلاح جامعه است و نمازگزاران باید مفاسد را از جامعه بردارند.

۸۴- نماز و سیاست

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و سیاست

در روایات می خوانیم: اگر انسان تمام عمرش را به نماز مشغول باشد، آن هم در کنار کعبه در شهر مقدّس مکّه، ولی رهبری الهی را نپذیرد نمازش قبول نیست.

مشکل امروز مسلمانان آن است که نماز می خوانند ولی رهبرانشان افراد ترسو و وابسته و دست نشانده و بدون ملاک های الهی اند. با زبان از خداوند راه مستقیم می خواهند، ولی در عمل بیراهه می روند.

۸۵- نماز و مشورت

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و مشورت

در سوره شوری که صفات مؤمنین را می شمرد می فرماید: «واقاموا الصلوه و امرهم شُوری بینهم» کار آنان بر اساس مشورت است و اقامه نماز می کنند.

از این آیه معلوم می شود در مجلس مشورتی در هر رده ای که هستند باید نسبت به اقامه نماز حساس باشند. اگر مشورت مهم است نماز مهم تر است. اگر برای شرکت در مجلس شورا و

۱- ۷۲) اعراف، ۱۷۰.

انتخابات، این همه بودجه و سرمایه گذاری صرف پر کردن صندوق های رأی می شود باید برای پر کردن مسجد هم کمی سوز و تلاش باشد.

۸۶- نمازجماعت در جبهه

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نمازجماعت در جبهه

در آیه ۱۰۲ سوره نساء می خوانیم: ای پیامبر! هرگاه در میان رزمندگان بودی نماز به پا دار، ولی چون دشمن مسلّح در برابر شماست، اوّلاً همه به تو اقتدا نکنند. ثانیاً کسانی که اقتدا می کنند مسلّح باشند ورکعت دوّم را برای خودشان سریع تمام کرده وبروند جای دسته دیگر وآن دسته دیگر در رکعت دوّم به تو اقتدا کنند که هم جماعت تعطیل نشود و هم از دشمن غفلت نشود و هم میان سربازان اسلام تبعیض صورت نگیرد.

مسلمانان باید در تعویض شیفت و جابه جا شدن نیروها چنان سریع عمل کنند که به رکعت دوّم برسند ضمناً باید سربازان قبل از نماز با وضو باشند و احکام نماز در حال جنگ را بدانند و اینکه در صحنه جنگ، دو رکعتی است.

این آیه قابل تبدیل به یک فیلم نامه بسیار زیباست، که در آن اهمیّت نماز جماعت و سرعت کار و عدالت و رفع تبعیض و توجّه به خدا همراه با غفلت نکردن از دشمن مطرح است.

۸۷- زینت مسجد

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » زینت مسجد

قرآن می فرماید: «المال والبنون زینه الحیاه الدنیا»(۱) مال وفرزند زینت دنیاست. در جای دیگر می فرماید: «خذوا زینتکم عندکلّ مسجد»(۲) هرگاه به مسجد می روید با خودتان زینت هم ببرید.

از جمع این دو آیه می فهمیم که هم فرزندان خود را با مسجد آشنا کنیم و هم مقداری پول همراه خود ببریم تا اگر فقیری تقاضا کرد، کمکش کنیم. البتّه پوشیدن لباس تمیز، استعمال بوی خوش و داشتن وقار و آرامش و انتخاب امام جماعت لایق نیز می توانند مصداق زینت باشند.

۸۸- نماز، شرط برادری واخوّت اسلامی

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، شرط برادری واخوّت اسلامی

در سوره توبه بعد از معرّفی کفّار و مشرکین و نقشه های آنها می فرماید: «فان تابوا واقاموا الصلوه و اتوا الزکاه فاخوانکم فی الدین»(۳) لکن اگر توبه کردند و نماز به پا داشتند و زکوه مال خود را پرداختند برادران دینی شما هستند.

در این آیه یکی از شرطهای برادر ایمانی شدن، اقامه نماز معرّفی شده است.

۱- ۷۳) کهف، ۴۶.

۲- ۷۴) اعراف، ۳۱.

۳- ۷۵) توبه، ۱۱.

۸۹– با کسی که نماز را به بازی می گیرد دوستی نکنید

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » با کسی که نماز را به بازی می گیرد دوستی نکنید

دو نفر از مشرکان به نام رفاعه و سوید اظهار اسلام کردند، ولی جزء منافقان شدند. بعضی از مسلمانان با آنها رفت و آمد داشتند. آیه نازل شد:

«یا ایها الذین آمنوا لاتتخذوا الذین اتخذوا دینکم هزواً ولعبا... اولیاء... اذا نادیتم الی الصلوه اتخذوها هزواً و لعبا»(۱)

ای مؤمنین! کسانی که دین شما را به بازی گرفته اند، دوست خود قرار ندهید، آنان که چون شما ندای نماز (اذان) سر می دهید آن را به بازی می گیرند.

در این دو آیه، ابتدا می فرماید: آنان دین شما را به بازی می گیرند. سپس می فرماید: آنان اذان را به بازی می گیرند. پس معلوم می شود که اذان و نماز عُصاره و چهره دین است.

۹۰– تارک نماز نباید محبوب باشد

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » تارک نماز نباید محبوب باشد

«ربّنا لیقیموا الصلوه فاجعل افئده من الناس تهوی الیهم»(۲)

حضرت ابراهیم می گوید: پروردگارا! ذریّه ام را در این منطقه کوهستانی و بی آب و گیاه سکونت داده ام برای نماز، پس قلوب مردم را به سوی آنها سوق بده.

آری کسانی که برای اقامه نماز به هر سوی و دیاری هجرت کرده و از هر گونه سختی استقبال می کنند، خداوند شکور از زحمات آنان تشکّر می کند ودلهای مردم را به سوی آنها گرایش می دهد. امّا کسانی که برای اقامه نماز حرکتی نمی کنند حتّی اگر از نسل ابراهیم باشند، سزاوار جلب قلوب مردم نیستند.

۹۱– عملی در تاریخ این همه گواه وشاهد نداشته

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » عملی در تاریخ این همه گواه وشاهد نداشته

شخص رسول اکرم و ائمه معصومین علیهم السلام و تمام اصحاب و یاران و تمام مؤمنین و مسلمین، بر فراز تمام مناره ها، بام ها، مسجدها، خانه ها، مدارس، رادیوها، تلویزیون ها، قارّه ها، شهرها، روستاها، مردها و زن ها، پیرها و جوان ها و هر کس در طول تاریخ اسلام اذان و اقامه ای گفته شهادت داده که نماز بهترین عمل است: «حیّ علی خیرالعمل»

۱- ۷۶) مائده، ۵۷ - ۵۸.

۲- ۷۷) ابراهیم، ۳۷.

هیچ کار خیری این همه گواه و حلقوم و ناله فریاد برای بهترین بودنش بکار نرفته است، همه گواهی داده اند که نماز رستگاری است. «حیّ علی الفلاح»

۹۲- نماز و شهرسازی

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و شهرسازی

قرآن می فرماید: «اجعلوا بیوتکم قبله واقیموا الصلوه»(۱)

به موسی وهارون گفتیم مشکل مسکن بنی اسرائیل را حل کنید و برای قوم خود خانه قرار دهید. آنها را از پراکندگی و زندگی طفیلی نجات دهید تا با خانه دار شدن احساس دفاع از وطن هم در آنها زنده شود، لکن در نقشه شهرسازی، خانه هایتان را به سوی قبله قرار دهید تا بتوانید بدون مشکل اقامه نماز کنید.

در ایران بعضی از شهرهایی که مهندس آن شیخ بهایی بوده کوچه ها و خیابان ها طوری است که قبله ها مستقیم و بدون انحراف قرار گرفته است.

(البتّه معنای دیگری هم برای قبله در این آیه شده، ولی با توجّه به جمله «اقیموا الصلوه» همین معنا بهتر است).

۹۳- حمایت الهی از نمازگزاران

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » حمایت الهی از نمازگزاران

اشراف قریش به رسول اکرم صلی الله علیه وآله پیشنهاد کردند که مسلمانان پابرهنه را از دور خود بران تا ما دور تو جمع شویم. آیه نازل شد:

«واصبر نفسک مع الذین یدعون ربّهم بالغدوه والعشیّ»

ای پیامبر! با کسانی باش که صبح و عصر خدا را می خوانند.

امام صادق علیه السلام فرمود: یعنی کسانی که اهل نمازنند.

۹۴- نماز و قرآن

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و قرآن

زنده شدن نماز، سبب زنده شدن قرآن است، زیرا هر نمازگزار مجبور است که در نمازهای هفده رکعتی خود روزی ده بار سوره حمد را بخواند و بدنبال آن یکی دیگر از سوره های قرآن را. طبیعی است تلاوت دو سوره از قرآن در هر رکعت، مانع به فراموشی سپرده شدن قرآن در جامعه می گردد.

به علاوه قرآن و نماز بارها در کنار هم آمده اند:

«یتلون کتاب اللّه و اقاموا الصلوه»(۲)

۱- ۷۸) یونس، ۸۷.

۲- ۷۹) فاطر، ۲۹.

کسانی که قرآن تلاوت می کنند و نماز به پا می دارند.

«یمسّکون بالکتاب واقاموا الصلوه»(۱)

کسانی که به قرآن تمسّک کرده و نماز به پا می دارند.

قرآن مارا به نمازدعوت می کند ونماز ما رابا قرآن آشنا می سازد.

۹۵- نماز، شباهتی است با فرشتگان

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز، شباهتی است با فرشتگان

نام یکی از سوره های قرآن، «صافّات» است. خداوند در اوّلین آیه آن به فرشتگانی که در صفّ هستند سوگند یاد می کند. در چند جای دیگر نیز، قرآن از صفوف فرشتگان و آماده اطاعت بودن آنها سخن به میان آورده است.

نام یکی دیگر از سوره های قرآن، «صَف» می باشد که در آن هم از رزمندگانی که با صفوف فشرده در راه خداوند جهاد می کنند ستایش شده است. این دو واژه «صَف» و «صافّات» که نام دو سوره است نشانه توجّهی است که قرآن به نظم و انضباط دارد.

نمازگزار نیز در صفوف جماعت شباهتی با فرشتگانی پیدا می کند که در صفوف بسیار بزرگ قرار دارند.

۹۶- نماز در سراسر قرآن

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز در سراسر قرآن

در بزرگ ترین سوره قرآن که سوره بقره است، سخن از نماز است «یقیمون الصلوه» متّقین نماز به پا می دارند.

در کوچک ترین سوره قرآن نیز از نماز یاد شده است «فصلّ لربّك وانحر» اکنون که ما به تو کوثر و خیر زیاد دادیم پس برای پروردگارت نماز بخوان و شتری نحر نما.

هم در اوّلین سوره ای که نازل شد نماز است و هم در آخرین سوره قرآن نماز مطرح است.

۹۷- نماز همراه با تمام عبادات

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز همراه با تمام عبادات

نماز همراه با روزه آمده است:

«واستعینوا بالصبر و الصلوه»(۲) از صبر و نماز امداد بگیرید. در تفاسیر مراد از صبر را روزه دانسته اند.

نماز همراه با زکات: «یقیمون الصلوه و یؤتون الزکاه»(۳)

ص: ۴۱

۱- ۸۰) اعراف، ۱۷۰.

۲- ۸۱) بقره، ۴۵.

۳- ۸۲) توبه، ۷۱.

نماز همراه با حج: «واتخذوا من مقام ابراهیم مصلّی»(۱)

نماز همراه با جهاد: «و اذا کنت فیهم فاقمت لهم الصلوه»(۲) امام حسین علیه السلام ظهر عاشورا نماز خواند و در سیمای رزمندگان در قرآن جمله «العابدون الحامدون»(۳) را می خوانیم.

نماز همراه با امر به معروف: لقمان به فرزندش می گوید: «یا بنّی اقم الصلوه وأمر بالمعروف و انه عن المنکر»(۴)

نماز همراه با عدالت اجتماعی: «امر ربّی بالقسط واقیموا الصلوه»(۵)

نماز همراه با تلاوت قرآن: «یتلون کتاب اللّه واقاموا الصلوه»(۶)

نماز همراه با مشورت:«وامرهم شوری بینهم واقاموا الصلوه»(۷)

۹۸- نماز و رحمت

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و رحمت

در نماز کمتر کلمه ای به اندازه واژه «رحمت» بکار رفته است. در آغاز سوره حمد و سوره پس از آن می گوئیم: «بسم اللّه الرّحمن الرّحیم»، بعد از «الحمدللّه رب العالمین» می گوئیم: «الرّحمن الرّحیم»، پس در هر رکعت سه بار عبارت «الرّحمن الرّحیم» را بکار می بریم که در واقع شش بار کلمه رحمت را تکرار کرده ایم و در هفده رکعت نماز، ده رکعت آن را با حمد و سوره می خوانیم که مجموعاً شصت مرتبه

می شود.

تکرار لغت «رحمت» هر روز شصت مرتبه اگر با توجّه و حضور قلب باشد، در فرد و جامعه، رحمت انسان ها را به جوش می آورد و اگر رحمت به جوش آمد کمک ها، محبّت ها، تعاون ها، خیرخواهی ها و عفو و گذشت ها ثمره آن خواهد بود و مردمی که تعاون و رحمت در میانشان زنده باشد قابلیّت دریافت رحمت های ویژه ای را خواهند داشت.

۹۹- نماز و برائت

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و برائت

در نماز از غضب شدگان و گمراهان برائت می جوئیم و می گوئیم: «غیرالمغضوب علیهم و لاالضالّین»

در قرآن افراد واقوامی مورد غضب قرار گرفته اند: فرعون ها، قارون ها، ابولهب ها، منافقان، علمای بی عمل، یهودیان رباخوار و تن پرور که دنباله رو دانشمندان دنیاپرست و قانون تراش رفته اند. درباره این گروه ها، کلمه غضب و لعنت بکار رفته است و گروه ها و افرادی گمراه شناخته شده اند، گرچه خداوند در دنیا آنان را گرفتار قهر خودش نکرده باشد.

۱- ۸۳) بقره، ۱۲۱.

۲- ۸۴) نساء، ۱۰۲.

۳- ۸۵) توبه، ۱۱۲.

۴- ۸۶) لقمان، ۱۷.

۵- ۸۷) اعراف، ۲۹.

۶- ۸۸) فاطر، ۲۹.

۷- ۸۹) شوری، ۳۸.

۱۰۰- نماز و تسبیح

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و تسبیح

در رکوع و سجود، با گفتن سه بار «سبحان اللّه» یا یک بار «سبحان ربّی الاعلی و بحمده» در سجده یا «سبحان ربّی العظیم و بحمده» در رکوع خداوند را تسبیح می کنیم.

بگذار لااقل از ذرّات خاک، شن، جمادات، گیاهان و ستارگان عقب نباشیم. اگر به گفته قرآن همه چیز در حال تسبیح است چرا ما نباشیم؟! «یسبّح للّه ما فی السموات و ما فی الارض»(۱)

تسبیح گوی او نه بنی آدمند و بس

هر بلبلی که زمزمه بر شاخسار کرد. ذرات هستی، تسبیح خدا می کنند گرچه به گفته قرآن ما تسبیح آنها را نمی فهمیم.

در قرآن می خوانیم که هُدهُد نزد سلیمان آمد و از خورشید - پرستی مردم منطقه ای که رهبری آنها را زنی به عهده داشت ناله کرد! اگر هُدهُد توحید و شرک را می فهمد و بدی آن را درک می کند و زن و مرد را تشخیص می دهد و گزارش آن را به حضرت سلیمان می دهد، چه مانعی دارد سبحان اللّه هم بگوید؟ مگر قرآن نمی گوید: مورچه ای به باقی مورچگان گفت: به لانه های خود بروید که این سلیمان و لشکر او هستند که شما

را ناآگاه پایمال می کنند. چه مانعی دارد مورچه ای که نام افراد را می داند سبحان اللّه هم بگوید.

۱۰۱- یکی از نام های نماز، قرآن است

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » یکی از نام های نماز، قرآن است

در آیه ۷۸ سوره اسراء که به زمان نماز اشاره کرده، می فرماید: «اقم الصلوه لدلوک الشمس الی غسق اللّیل و قرآن الفجر انّ قرآن الفجر کان مشهودا» از اوّل ظهر تا نیمه شب(۲) چهار نماز ظهر وعصر ومغرب و عشا باید خوانده شود و مراد از «قرآن الفجر» همان نماز فجر است که به گفته روایات، فرشتگان شب و روز بر انجام آن شهادت می دهند. در این آیه به جای «صلوه الفجر» عبارت «قرآن الفجر» آمده است.

۱- ۹۰) جمعه، ۱.

۲- ۹۱) دلوک خورشید، یعنی اوّل ظهر که خورشید به سمت غرب مایل می شود و «غسق اللیل» یعنی نیمه شب.

۱۰۲– نماز و پاکی

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و پاکی

«یا ایّها الّذین آمنوا اذا قُمتم الی الصلوه فاغسلوا وجوهکم و ایدیکم الی المَرافق وامسحوا برؤسکم و ارجلکم الی الکعبین... ما یرید اللّه لیجعل علیکم من حَرج ولکن یرید لیُطهّرکم و لیتمّ نعمته علیکم لعلّکم تشکرون»(۱)

قرآن برای وضو وغسل وتیممّ آثاری را بیان کرده است:

۱– «لیطهّرکم» تا شما را پاک کند.

۲– «لیتمّ نعمته علیکم» تا خداوند نعمتش را بر شما تمام کند.

۳– لعلّکم تشکرون تا شما شکرگزار شوید.

۴– «واللَّه یحب المطهّرین»(۲) خداوند پاکان را دوست دارد.

اگر پاکی ظاهری این همه آثار دارد، پاکی دل از نفاق، ریا، شرک، شک، بخل، حرص وسایر آفات چه آثاری خواهد داشت.

پاکی معنوی به قدری ارزش دارد که خداوند از کسانی که دوست دارند پاک باشند ستایش کرده و می فرماید در مسجدی نماز بخوانید که در آن مردانی هستند که دوست دارند پاک باشند. «فیه رجال یحبّون ان یتطهروا»(۳)

۱۰۳– نماز همتای رهبری است

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز همتای رهبری است

در قرآن دوبار کلمه «و من ذرّیتی» بکار رفته است که هر دوبار از زبان مبارک حضرت ابراهیم است.

یک بار زمانی که بعد از آزمایشات بسیار سنگین از طرف خداوند به مقام رهبری رسید، فوراً از خدا خواست که ذریّه من هم رهبر شوند. ولی در جواب شنید ظالم رهبر نمی شود (اگر از ذریه تو ظلمی سر زند رهبر نخواهد شد) بار دیگر در دعائی که برای اقامه نماز داشت فرمود: «و من ذرّیتی» یعنی خداوندا ذریّه و نسل مرا نیز از بر پا کننده گان نماز قرار بده. بنابراین مقام نماز در نزد ابراهیم مثل مقام رهبری و همتای آن

است.

۱۰۴– نماز و لباس

در روایات اسلامی می خوانیم که امامان ما برای نماز لباس مخصوص داشتند، لباس شرفیابی به حضور خداوند، بخصوص نماز عید و جمعه را با لباس مخصوص برگزار می کردند. در نماز باران سفارش شده که امام جماعت لباس خود را وارونه بپوشد تا نشانه تذلّل وخشوع بیشتری باشد.

۱- ۹۲) مائده، ۶.

۲- ۹۳) توبه، ۱۰۸.

۳- ۹۴) توبه، ۱۰۸.

این دستورها نشان می دهد که نماز یک سری آداب و تشریفات مخصوص به خود دارد. نماز یک پرواز معنوی است که بدون آمادگی های همه جانبه امکان ندارد، تمام آداب وشرایط و احکام نماز را می توان نشانه اهمیّت آن دانست وآن را به یک آداب رسمی همراه با تشریفات ویژه تشبیه کرد.

امام رضاعلیه السلام لباسی را که در آن یک میلیون رکعت نماز خوانده بودند به «دعبل» شاعر انقلابی که بیست سال فراری دستگاه بنی عباس بود ودر سن حدود ۹۰ سالگی بعد از نماز صبح شهید شد، جایزه دادند ومردم شهرستان قم برای خریدا آن لباس پول ها دادند، ولی دعبل آن را نفروخت.

۱۰۵- نماز و دعا

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و دعا

علاوه بر دعاهایی که در قنوت می خوانیم، هر نمازگزار با گفتن جمله «اهدنا الصراط المستقیم» از خداوند بهترین نعمت ها را که نعمت هدایت است می خواهد. هم قبل از شروع به نماز یک سری دعا وارد شده وهم در تعقیب نماز. به هر حال هر کس نماز بخواند، اهل دعا ونیایش هم می شود.

البتّه دعا کردن هم آدابی دارد، اوّل باید از خداوند متعال تمجید کرد، بعد گوشه ای از نعمت های او بخصوص نعمت معرفت و اسلام و عقل و علم و ولایت و قرآن را نام برد و از او تشکّر کرد، بر پیامبرش صلوات فرستاد و بعد بدون آن که کسی بفهمد، یادی از خطاهای خود کرد و از او عذر خواست، بعد صلوات فرستاد و دعا کرد آن هم دعا به همه مردم و والدین و کسانی که بر ما حقّ دارند.

نماز نیز آمیخته ای از توصیف وحمد خدا وبیان نعمت های او و طلب هدایت و رحمت اوست و با «دعا» پیوندی عمیق دارد.

۱۰۶- نماز وجایگاه خاص آن در عبادات

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز وجایگاه خاص آن در عبادات

در آیه ۱۶۲ سوره نساء، خداوند برای دانشمندان واقعی، سه ویژگیِ نماز، زکات و ایمان به خدا را مطرح می کند، امّا هنگام نام بردن از این عناوین، عنوانِ نمازگزار را در قالب مخصوص بیان می کند و می فرماید:

«الراسخون فی العلم...»

«المقیمین الصلوه»

«المؤتون الزکاه»

«المؤمنون باللّه»

اگر به این چهار کلمه نگاه کنید، می بینید بیان نماز تفاوت دارد، باید بگوید: «والمقیمون» تا با «راسخون» و «مؤمنون» همسان باشد، ولی «مقیمین» گفته یعنی قصد مخصوص برای نماز دارم.

همچنین حضرت ابراهیم می گوید:

«انّ صلاتی و نسکی»(۱) با اینکه کلمه «نُسُک» به معنای عبادت است و شامل نماز هم می شود، ولی نام نماز را مخصوصاً جداگانه می برد تا اهمیّتش را برساند.

در آیه ۷۳ سوره انعام می خوانیم:

«اوحینا الیهم فعل الخیرات و اقام الصلوه» ما به انبیا کارهای خوب و بر پا داشتن نماز را وحی کردیم و با اینکه نماز نیز جزء کارهای خوب است، امّا نام آن جداگانه در کنار خیرات برده شده و این توجّه قرآن بخاطر اهمیّت نماز است.

۱۰۷- نماز خاشعانه اوّلین شرط ایمان

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز خاشعانه اوّلین شرط ایمان

«قد افلح المومنون الذینهم فی صلاتهم خاشعون»(۲)

قطعاً مؤمنین رستگارند آنها کسانی هستند که در نمازشان خشوع دارند.

ناگفته نماند که در مکتب انبیا، رستگاری حتمی از معنویّت است، ولی در مکتب طاغوت ها رستگاری حتمی از زور وقدرت است. فرعون فریاد می زد که «قد افلح الیوم من استعلی»(۳)

امروز هر که پیروز شود او رستگار خواهد بود.

به هر حال هر کسی هر نوع کار خیر و خدمت به مردم انجام دهد، ولی نسبت به نماز کوتاهی کند رستگار نخواهد بود.

۱۰۸- نماز و نشاط

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و نشاط

قرآن از منافقین چنین یاد می کند که آنها با کسالت نماز می خوانند، نه عاشقانه:

«و اذا قاموا الی الصلوه قاموا کُسالی»(۴)

همچنین در آیه ۵۴ سوره توبه از انفاق بدون عشق به شدّت انتقاد شده است:

«لايأتون الصلوه الاّ و هم کُسالی و لاینفقون الاّ و هم کارهون» دلیل آن هم روشن است: هدف از عبادت و انفاق رشد معنوی است و شرط تحصیل آن علاقه است.

ص: ۴۶

۱- ۹۵) انعام، ۱۶۲.

۲- ۹۶) مؤمنون، ۱ - ۲.

۳- ۹۷) طه، ۶۴.

۴- ۹۸) نساء، ۱۴۲.

۱۰۹- مراتب و درجات اهل نماز

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » مراتب و درجات اهل نماز

بعضی نماز را با خشوع می خوانند: «والذینهم فی صلوتهم خاشعون»(۱) خشوع، ادب جسمی و روحی است.

رسول اکرم صلی الله علیه وآله دید که شخصی در حال نماز با ریش خود بازی می کند، فرمودند: اگر او روح خشوع داشت، هرگز این کار را نمی کرد.(۲)

بعضی نسبت به نماز مراقبند: «و هم علی صلوتهم یحافظون»(۳)

بعضی کار را به خاطر نماز رها می کنند: «رجال لا تلهیهم تجاره ولا بیع عن ذکر اللّٰه»(۴) نه تجارت دائمی و نه بیع موقّت، مانع آنها از ذکر خدا نیست.

بعضی با نشاط به سوی نماز حرکت می کنند: «فاسعوا الی ذکراللّٰه»(۵)

بعضی بهترین لباس را برای نماز می پوشند: «خذوا زینتکم عند کل مسجد»(۶)

بعضی عشق ثابتی نسبت به نماز دارند: «الذینهم علی صلوتهم دائمون»(۷)

امام باقر علیه السلام فرمود: مراد دوام بر نمازهای مستحبّی است. چنانکه مراد از «علی صلاتهم یحافظون»(۸) حفاظت بر نمازهای واجب است که با شرائط انجام گیرد.

بعضی برای نماز سحرخیزی دارند: «فتهجّد به نافله لک»(۹)

در این آیه، خطاب به پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله است که: پاسی از شب را از خواب برخیز وقرآن بخوان. مفسّران اسلامی این تعبیر را اشاره به نماز شب دانسته اند.

بعضی شب را با نماز، صبح می کنند: «یبیتون لربهم سجداً و قیاما»(۱۰)

و بعضی سجده ای همراه با اشک دارند: «سجداً و بکیّاً»(۱۱)

(خدایا! شرمنده ام که این مراحل را می نویسم، ولی خودم یکی از این مراحل را طی نکرده ام).

ای خواننده عزیز! تو به من کاری نداشته باش.

۱۱۰- نماز با ما سخن می گوید

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز با ما سخن می گوید

طبق آیات وروایات، کارهای انسان در برزخ وقیامت در برابر او مجسّم می شود. کار خوب در قالب نیکو و کار زشت در قالب زشت. زشتی و زیبایی کارها بدست خود ماست.

در روایات می خوانیم نماز خوب را فرشته در قیافه زیبا بالا می برد و نماز می گوید: «حفظك اللّه کما حفظتنی» خدا ترا حفظ کند همان گونه که تو مرا حفظ کردی. ولی نمازی که با شرائط و دستوراتش اقامه نشود، فرشته آن را به صورت تاریک بالاـ می برد و نماز می گوید: «ضیّعک اللّه کما ضیّعتنی» خداوند تو را ضایع کند، همان گونه که تو مرا ضایع کردی.(۱۲)

ص: ۴۷

۱- ۹۹) مؤمنون، ۲.

۲- ۱۰۰) تفسیر صافی.

۳- ۱۰۱) انعام، ۹۲؛ معارج، ۳۴.

۴- ۱۰۲) نور، ۳۷.

۵- ۱۰۳) جمعه، ۹.

۶- ۱۰۴) اعراف، ۳۱.

۷- ۱۰۵) معارج، ۲۳.

۸- ۱۰۶) معارج، ۳۴.

۹- ۱۰۷) اسراء، ۷۹.

۱۰- ۱۰۸) فرقان، ۶۴.

۱۱- ۱۰۹) مریم، ۵۸.

۱۲- ۱۱۰) اسرارالصلوه امام خمینی، ص ۶ - ۸.

۱۱۱– نماز تمام دین است

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز تمام دین است

تمام دین در نماز است و نماز در تمام دین جریان دارد:

اصول دین (توحید، نبوّت و معاد) در نماز است.

روزه در نماز است. (ترک خوردن وآشامیدن برخی امور دیگر)

نماز در حج است، (نماز طواف ونماز نساء) وکعبه، قبله نماز.

نماز در جهاد است. (نماز خوف)

خمس و زکات مقدّمه نماز است.

نماز، بهترین امر به معروف و نهی از منکر است.

نماز، ملاک قبولی تمام اعمال و ولایت شرط قبولی نماز است، پس تولّی و تبرّی شرط قبولی تمام اعمال است.

قرآن، در نماز و نماز، در قرآن است.

۱۱۲– نماز و مراعات ضعفا

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » نماز و مراعات ضعفا

رسول خداصلی الله علیه وآله حضرت علی علیه السلام را به عنوان نماینده خود به سوی یمن فرستاد. هنگام عزیمت، حضرت پرسید: نحوه نماز من با مردم چگونه باشد؟

پیامبرصلی الله علیه وآله فرمودند: با مردم به گونه ای نماز بخوان که ضعیف ترین آنها بتواند با تو همراه باشد وبرآنان رحمت آر.(۱) (قنوت ورکوع و سجده های طولانی برمردم فشار است)

۱۱۳– سبک شمردن نماز

یکصد و چهارده نکته درباره نماز » سبک شمردن نماز

فاطمه زهراعلیها السلام از پدرش رسول خداصلی الله علیه وآله نقل می کند که هر کس نماز را سبک شمارد، در دنیا و در قبر وبرزخ و در قیامت، به پانزده بلا گرفتار می شود از قبیل:

۱- برکت از عمر و مال او برداشته می شود.

۲- نورانیت صالحان را از دست می دهد و کارهایش بی پاداش می ماند.

۳- نه دعایش مستجاب می شود و نه مشمول دعای خوبان می شود.

۴- لحظه مرگ با عطش و گرسنگی و ذلیلانه می میرد.

۱- ۱۱۱) نهج البلاغه، نامه ۵۳.

۵ - انواع فشارها وبلاها در قبر وبرزخ نصیبش می شود.

۶- در قیامت حساب و عذاب سخت داشته و از لطف خداوند محروم است.(۱)

۱- ۱۱۲) بحار، ج ۸۳، ص ۲۱.

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ یَسْتَوِی الَّذِینَ یَعْلَمُونَ وَالَّذِینَ لَا یَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانه‌ای
قائمیه
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹